

Izjava ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
sematno Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16. I. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Kraljevi ul. št. 9/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravišstvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.
Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 35.
Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštne čk. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843. — Praha číslo 78.180
Wien Nr. 105.911.

Ljubljana, 29. aprila.

(Odgovornost za pisavo «Slovenec»
ne leži samo na dr. Korošcu kot for-
malnem voditelju SLS, ampak še v ve-
liki večji meri na lastniku Jugoslovan-
ske tiskarne, ljubljanskem škofu dr.
Jegliču, ki ni le pokrovitelj «Kato-
ličkega tiskovnega društva» — brez čer-
ga dovoljenja ne sme ta katoliška ti-
skarna ničesar tiskati — marveč tudi
je dejanski šef klerikalne stranke.
Smer v pisavi klerikalnega časopisa
je vedno doletela vodstvo klerikalne
stranke sporazumno z ljubljanskim
škofom. Ker je bilo časopisje klerikal-
ne Jugoslovanske tiskarne vedno v
istih rokah, je umljivo, da se njegova
stara predvolna mržnja proti jugoslo-
venskemu unitarizmu in proti Srbom
tudi po vojni ni izpremenila. Treba je
samo pogledati, kaj so pisali «Slove-
nec» in drugi klerikalni listi pred vo-
jno!

Povodom sarajevskega atentata je
razlagal «Slovenec» dne 4. julija 1914
«Ali ni zaslug katoliške slovenske po-
litike, da je v dnu našega naroda tako
vkoreninjena avstrijska državna misel,
kteror morda v nobenem narodu v Av-
striji?» O tedanji narodni napredni
stranki pa 18. julija 1914: «Liberalna
stranka vodi z vsjo sumljivo ognjevitostjo
zagovor Pašičeve vlade — tiste vlade,
pod katere očmi se je skoval v
Beogradu morilski načrt; tiste vlade,
ki je posestnica arzenala v Kragujevcu,
iz katerega so bile bombe, ki so se
metale na pokojnega nadvojvodo in
njegovo sorogro, tiste vlade, ki ima v
visokih državnih službah priznane kra-
jeve morilce! Od kod tako nežne zve-
ze med slovensko liberalno stranko in
Pašičevo vlado, da postane prva ner-
vnoza rahločutna, če se drugi pove par
bridihih resnic?»

Dne 26. julija 1914, ob priliki avstrijskega
ultimata Srbiji, je zapisal «Slovenec»:
«Če bi imela Srbija le količ-
ko čista za čast in poštenje, bi bila mo-
rala sprejeti pogoje Avstrije, toda kdo
bo čast in poštenje iskal pri kralju, ki
je prišel po umoru na prestol, kdo pri
srbski vlad, ki je marioneta v rokah
tistih oficirjev, ki so svojedobno po-
morili kralja Aleksandra in njegovo so-
porogro!»

Ob vojni napovedi Srbiji je pisal
27. junija 1914 «Slovenec» med dru-
gimi: «Če je kdaj kaka vojna pravična,
je vojna proti Srbiji, tej sramotni drža-
vi, ki živi samo od umora, separtije in
verolomstva. Ta država mora biti po-
ničana!» In isti dan še: «Narod! Ravno
sedaj je prišel čas, ko je potrebno od-
sedaj od tebe ne samo tvoja lastna bo-
dnost, ampak tudi bodočnost katoliš-
ke cerkve. Resni so časi! Četa tvojih
sinov in hčera z nadpastirjem hrvat-
skega in slovenskega naroda, s knezo-
škofof Jegličem na čelu, pošila ta čas
v Lurdu vroče molitve in navdušene
pesmi k tvojemu kralju v presveti Ho-
stiji in Kraljici Slovencev in Hrvatov,
Mariji, da ji v teh težkih in usodnih
dneh dasta vsjo moč, da more izvršiti
svojo domovinsko in katoliško dolž-
nost.»

Ljubljanski škof dr. Jeglič je izdal
pastirski list, ki pravi med drugim: «In
zares, vojna zoper Srbijo je pravična.
Je več let Srbija zoper Avstrijo hui-
ska, zoper njo spletari, jo očitno za-
sramuje, ji napoveduje propad in po-
rin, da celo po Avstriji sami širi duha
upornosti in izdajstva.»

Dne 11. avgusta 1914 je ljubljanski
škof dr. Jeglič pridigoval avstrijskim
volakom med drugim: «Več let je pre-
svetli cesar v svoji krščanski ljubezni
vojno zaustavljati, zavedalo se svoje
odgovornosti pred božjim sodnikom
za blagor in življenje svojih narodov.
Toda ravno ta ljubezen je njega sedaj
kar naravnost prisilila, da sovražnikom
svoim, našim in hožim, napove pra-
vično vojno... Možje! Kličite vane ce-
sar, da z orožjem v roki brani katoli-
ško Avstrijo, katoliško našo cesarsko
rodovino zoper zaklete sovražnike sa-
meza, jezusa, pridužnega v zakramen-
tu ljubezni... Zato v hoi zoper sovra-
žne božje, zoper sovražnike katoliške
Avstrije, zoper sovražnike katoliške
bahšburške hiše! Možje! Kako vzvi-
šen, kako svet, kako Bogu dopadljiv
je hoi, v katerega ste poklicani! Z va-
mi je pravica, z vami je Bog, gospodar
vojsk in trum!»

«Slovenec» je obhvalil ta škofov
govor in pristavil: «To so krasne apo-
stolske besede, ki nai bi sorenialne vse
slovenske volake v pravičnem boju.
Prilobčujemo jih, ker nam patriotična
dolžnost velela, da se splošno raz-
člana.»

To je samo nekaj citatov.
Tisti škof, ki je 1. 1914, razglasil voj-
no proti Srbiji za svebo in pravično, ki
je tudi pred vojno doletoval smer kler-
ikalnega časopisa in ki je bil vnet za
štetnik politike klerikalne stranke, je
tudi še danes škof v Ljubljani. Isti škof
je danes lastnik klerikalne tiskarne in
menih tistov, začetnik in vrhovni po-
glavar klerikalne stranke. Je li potem
čudno, da se politika klerikalne stran-
ke v bistvu ni spremenila? Mar je te-

Kralj ni sprejel ponudene demisije Pašičeve vlade

Kralj ima popolno zaupanje v vlado Narodnega bloka. — Po-
zval je predsednika vlade, naj mu predloži listo za spopolni-
tev kabineta. — Danes pričakujejo imenovanja novih ministrov

Beograd, 29. aprila. r. Današnji dan
je bil v političnem življenju nenavadno
živahen, tako po tekočih političnih
opravkih kakor tudi zaradi splošnega in-
teresa politične javnosti v vprašanju
rekonstrukcije vlade.

Okrog 1. dopoldne se je premijer Pa-
šič podal na dvor in ostal doli časa pri
kralju. Ko se je vračal iz avdijske, je
bil prav dobro razpoložen, toda novinar-
jem je smehljaje odklonil informacije.
Čim se je povrnil v ministrsko pre-
sedstvo, se je zglasil pri nem Pavle
Radič, ki je nato do pol 1. ostal pri Pa-
šiču. Temu sestanku so sporazumaši
tako priprilali poseben pomen in zatr-
jevali, da se Pavle Radič razgovarja s
Pašičem o sestavi vlade. Toda, ko je
Pavle Radič zaustil kabinet ministr-
skega predsednika, je novinarjem pou-
daril, da je bil pri g. Pašiču zgolj radi
intervencije za tiskovne pravice, poseb-
no radi izhajanja «Slobodnega doma»;
g. Pašič da mu je obljubil, da bo zado-
voljil, ter izrekel nado, da bo ponov-
no dovoljeno izhajanje radičevskega
glasila — ne sicer z imenom «Slobod-
ni dom», temveč krajsje: «Dom». Polek
tega se je Pavle Radič pri g. Pašiču
skušal informirati o nadležni usodi in-
terniranega vodstva HRSS.

Beograd, 28. aprila. z. Dopoldne je
g. Pašič na dvoru poročal kralju o situ-
aciji ter je pri tej priliki ponudil kralju
formalno ostavko svoje kabineta. Kralj
ni hotel sprejeti ostavke, temveč
je odgovoril, da uživa Pašičeva vlada,
vlada Narodnega bloka, njegovo popol-
no zaupanje in da zato ostavka ni po-
trebna, temveč naj predsednik poda
kralju samo predlog za popolnitev
vlade.

Povodom avdijske se je Pašič kmalu

popoldne sestal s Pribičevićem in z
njim dve uri konferiral o skupnem de-
lu vlade Narodnega bloka in o progra-
mu dela v Narodni skupščini. Med šefo-
ma Narodnega bloka vlada popoln spo-
razum.

Pašič je ob 17.30 zapustil predsed-
ništvo vlade in odšel v radikalni klub,
kjer se je vršila klubska seja. Tam je
ostal malo časa, nakar se je vrnil v
predsedništvo vlade, kjer je nadaljeval
razgovore z uglednimi politiki. Najprej
je sprejel Milana Sršića, predsednika
finančnega odbora, ki je pristal na to,
da sprejme resort ministra za izenačenje
zakonov.

Po tej konferenci je g. Sršić izjavil
vašem dopisniku, da je treba za jutri
pričakovati, da bo Pašič odšel na dvor
in da bo jutri podpisan ukaz o popol-
nitvi vlade Narodnega bloka. Na vlado
RR, katero si tako želijo blokaši, je
rekel Sršić, ni misliti niti v sanjah.

Pašič je konferiral tudi še z ministro-
ma Uzunovićem in Krsto Miletičem. Te
konference so trajale do 21. Postoji ver-
zija, da bi Krsto Miletič prevzel mesto
prvega podpredsednika Narodne skup-
ščine, v vlado pa bi vstopil Ante Rado-
jevič.

Beograd, 28. aprila. z. Razen premi-
jerja Pašiča sta tekot dopoldneva bila
na dvoru v avdijski minister za vere
ter minister za pošto in brzojav. Po-
poldne je bil soretel v avdijski minister
pravde dr. Lukinič, za njim pa je šel na
dvor Pavle Radič in ostal pri kralju
pol ure. Po odhodu z dvora je Pavle
Radič proti pričakovanju novinarjev iz-
javil, da ne more ničesar povedati. Svo-
jim partijskim prijateljem je zaupno iz-
javil, da se za enkrat ne more ničesar
pričakovati.

Zadnje obupne intrige opozicije proti Narodnemu bloku

Alarmantne vesti v beograjskih listih. — Same izmišljotine in
pobožne želje opozicije.

Beograd, 29. aprila. p. Današnji blo-
kaški listi in «Politika» so objavili sen-
zacionalno vest, da se med radikali in
radičevci vršijo pogajanja o skupni
vladi, iz katere bi izstopili samostojni
demokrati. Opozicija je nastopala v ta-
ko sigurni formi, da so imela ta poro-
čila videz verjetnosti. Kmalu pa se je
znova potrdilo, da so bile vse te in-
formacije izmišljene ter kot pobožne
želje lansirane od opozicije nele v njem.
nem, marveč tudi v nevturalnem tisu-
ku, kakor je «Politika». Davidović in Ko-
rošec stavita namreč zadnje nade v
to, da bi povodom rekonstrukcije vla-
de s pomočjo radičevcev razbila Na-
rodni blok. Dogodki so hitro potrdili
informacije Vašega dopisnika in poka-
zali javnosti, da je Narodni blok brez-
pogojno solidaren in da nobena intri-
ga opozicije ne bo uspela, da bi ga
omajala.

Beograd, 29. aprila. p. Glede na alar-
mantne vesti «Politike» se je Vaš do-

pisnik razgovarjal z najuglednejšimi
prvaki radikalne stranke, ki so niemu
kakor tudi ostalim novinarjem, odloč-
no zatrdili, da doslej nobče ni bilo no-
benih pogajanj med NRS in HSS, a da
se nanje niti ne misli!

Ugledni radikali soglasno izjavljajo,
da je izključeno sodelvanje z radi-
čevci brez samostojnih demokratov. G.
Pašič, ki velja za pametnega človeka,
ne bo zahteval mesto gotovega denar-
ja kredita. Pašiču sploh ni treba stopi-
ti v tako dvomljivo kombinacijo. Pou-
darjali so, da je Narodni blok dosegel
ogromne uspehe v prid konsolidacije
države. Njegov pomen je za razvoj drž-
ave silno velik in ni razloga izpreme-
niti to kombinacijo, ki je dala tako do-
bre zgodovinske rezultate. S koalicijo
z radičevci bi prišli radikali v isti po-
ložaj, v katerem je vlada Davidovića
prišla v odvisnost Štefana Radića. Na-
rodni blok ima dovolj sposobno večino
za parlamentarno delo.

Seja klubov Narodnega bloka

Beograd, 29. aprila p. Danes popoldne je
imel sejo poslanski klub samostojnih de-
mokratov. Najprej je Pribičević poročal
o političnem položaju in o svojih konferencah
s Pašičem. Nato so se določili člani v odbo-
re, ki se imajo voliti jutri na seji Narodne
skupščine sporazumno z radikali. Dosegel
se je popoln sporazum z radikali, da nasto-
pi na jutrišnji seji Narodne skupščine Na-
rodni blok s skupnimi listami. Ta vest je
posebno porazna za opozicijo, ki je za da-
nes pričakovala razpad Narodnega bloka.

Istotčasno je imel sejo radikalni poslanski
klub in razpravljati o istih predmetih. Skle-
nilo se je, da se voli za nam. predsednika
skupščine dr. Velizar Janković, za prvega
podpredsednika dr. Vasa Jovanović, za dru-
gega podpredsednika dr. Svetislav Popović.

V odbor za vojno škodo se volita Aleksa
Zujović in Jovan Aleksić. Za parlamentarni
odbor za zakonske načrte notranjega mi-
niststva se voli 21 članov. Predsednik bo
Ljuba Nesić, podpredsednik Dušan Kečma-
nović (sam. dem.) V parlamentarni odbor
za razdelitev občin, ki voli 21 članov se vo-

daj čudno, ako listi škofa dr. Jegliča
še danes huijskajo proti državnemu in
narodnemu unitarizmu, proti vladi v
Beogradu in proti vsemu, kar imenu-
jemo skupne naše državne interese? V
boju za cilje klerikalizma so ostali naši
klerikalci dosledni struneniki proti Ju-
goslaviji. Zato so tudi še danes in
večno nespravljeni sovražniki vsega,
kar je jugoslovenskega in kar bi imelo
količjak zveze s Srbi in Srbijo.
V njihovem boju so jim dobrodošla

tudi zavratna sredstva, kar je «Slove-
nec» pokazal ravno zadnje dni, ko se
je znašel ob priliki bolgarskih dogo-
dkov zopet v isti vrsti z glasilom av-
strijskih klerikalcev, dunajsko «Reichs-
post», uprav tako, kakor leta 1914,
prej in pozneje.
V naši državi, pravimo, ne bo miru
pred klerikalizmom, dokler ne zginejo
z vodilnih mest katoliške cerkve stari
avstrijski gospodje.

Nemčija v strahu pred posledicami nedeljskih volitev

Organizirana kampanja nemškega velekapitala za pritisk na
Francijo potom Anglije in Amerike.

Pariz, 29. aprila d. V tukajšnjih političnih
krogih vzbuja veliko pozornost dejstvo, da
je opažati v vseh velikih listih značilen pre-
okret po Hindenburgovi izvolitvi. Dočim sta
poprej zlasti Anglija in Amerika odločno
svarili Nemčijo pred Hindenburgom, sedaj
njuno časopisje soglasa z italijanskim in
nemškim vsiljivo dokazuje, da Hindenburg
ne pomenja nikake opasnosti za evropski
mir. V Parizu so prepričani, da izvira vsa
ta kampanja iz Berlina, ker je nemški ka-
pital v silnem strahu pred gospodarskimi
posledicami monarhistično-militaristične pre-
orijentacije nemške javnosti. Zato ostajajo
vsj londonski in ameriški apeli na francosko
javnost brez utisa.

London, 29. aprila s. Oficijski londonski
in washingtonski krogi so začeli kampanjo,
ki naj bi prepričala Francijo, da bo ostala
izvolitev Hindenburga za nem. državne
predsednika na razvoj dogodkov v Ev-
ropi brez posledic. «Times» potrjuje wa-
shingtonsko vest, da je več članov nemške
vlade zagotavljalo zastopnikom časopisja,

da vztraja Hindenburg na tem, da mora
Nemčija izpolniti svoje mednarodne obvez-
nosti ter da bo Nemčija storila tudi vse, da
izvede Dawesov načrt. Hindenburgova
zmaga kljub njegovi zvestobi do Hohen-
zollerncev ne znači restavracije monarhije.

Pariz, 29. aprila. s. Današnji «Temps»
svari k previdnosti pred Nemčijo feldmar-
šala predsednika Hindenburga in poziva, da
naj Francija še nadalje obdrži v svoji obla-
sti zasedeno nemško ozemlje. Mirovne po-
godbe, tako piše list, je treba braniti in ro-
bene zastavnine se ne sme dati iz roke
ker so te zastavnine vedno dobra sredstva
proti slabi volji Nemčije. Zavezniki se mo-
rajo med seboj zediniti ter pazno motriti
dejanja novega nemškega predsednika pre-
dno pristanejo na kako konferenco v Berli-
nu. Vprašanje garancijskega pakta pa je tre-
ba obravnavati tako, da se Nemčija posta-
vi na resno in odkritosrčno poskušnjo in
še, če to poskušnjo preneha, bi se dale
verjeti, da je bila izvolitev Hindenburga
samo zmota občutkov v nemškem narodu.

Viljem triumfira vsled Hindenburgove zmage

Proglasa jo za zmago monarhizma in zahteva, da mu nemška
vlada izposluje povratek na prestol.

Pariz, 29. aprila. a. Tukajšnja izdaja
lista «Chicago Tribune» javlja iz Doer-
na, kjer prebiva, kakor znano, bivši
nemški cesar Viljem, da vlada tamkaj
veikansko navdušenje radi izvolitve
Hindenburga. Viljem se zdi kakor za
10 let pomlajen in vidi se ga živahno
sprehajati po parku. Viljem smatra iz-
volitev maršala Hindenburga za odklo-

nitev republike in izjavlja, da je pri-
pravljen povrnti se v Nemčijo, če to
zahteva nemški narod. Intimni krogi
izjavljajo odkrito, da so Hindenburgo-
vi volilci glasovali za cesarstvo in za
Viljema in da mora vlada, ako jim ho-
če ustreči, izposlovati vrnitev cesarja
na nemški prestol.

Zavlačevanje pogajanj v Firenzi

Odgoditev odpotovanja naše delegacije. — Izjave sen. Quar-
tierija. — Objava Sforzovega pisma o Barošu.

Beograd, 29. aprila. p. Za danes je bil
napovedan odhod naše delegacije z dr. Ry-
bašem v Firenzo. Vsled zelo važnih notra-
njih dogodkov dr. Rybaš ni imel prilike, da
dobi zaključne instrukcije od Pašiča. Zato
se je odhod dr. Rybaša odgodil za kratek
čas.

Nocoj je dr. Rybaš v zvezi s konferen-
co v Firenzi konferiral z italijanskim oprav-
nikom poslov g. Solo, ki je po sestanku
izjavil Vašem dopisniku, da upa, da bodo
pogajanja v Firenzi hitro končana. Tudi
poslanik general Bodrero bo v par dneh
odpotoval v Firenzo.

Rim, 29. aprila. a. Z osirom na poročila
v jugoslovenskih listih o konferenci v Firen-
zi je predsednik italijanske delegacije sena-
tor Quartieri podal novinarjem naslednjo
izjavo: «Predvsem je treba poudariti, da se
sedanja pogajanja vrše radi vprašanj, ki so
bila odgodena ali pa so nastala v prejšnjih
konferencah. Treba je rešiti vsa ta vpraša-
nja, da se doseže popolna in definitivna ure-
ditev odnosov med obema državama. To je
glavna točka, radi katere konferenca v
Firenzi navidezno počasi deluje. Ko je pri-
šlo do nekaterih sporazumov, se je konfe-
renca znašla pred novimi tehničnimi vpraša-
nji, katera je treba praktično rešiti.»

Predsednik italijanske delegacije odkrito
priznava, da sta obe delegaciji delovali z
najboljšo voljo. V danih okoliščinah pa se
ni moglo delovati aktivno in konkluzivno.
Konferenca napreduje dobro in so o večini
vprašanj že doseženi sporazumi. Ostala

vprašanja se še proučujejo.
Na vprašanje, koliko časa bo konferenca
še trajala je izjavil g. Quartieri, da še par
mesecev. Na končno vprašanje, zakaj se ne
objavljajo že sklenjeni sporazumi, je izjavil,
da hoče konferenca objaviti organično do-
bro urejene in definitivne zaključke, ne pa
posameznih fragmentov, ki bi se mogli sami
zase napačno tolmačiti.

Napolj, 29. aprila. a. Tukajšnji «Mezzo-
giorno» objavlja pismo, s katerim je sko-
raj pred petimi leti italijanski zunanji mi-
nister grof Sforza priznal Jugoslovajli baro-
ško lukso in Delto. Besedilo tega pisma se
glasi: «V imenu vlade NJ. Vel. Italijanskega
kralja se določuje, da je treba smatrati, da
spadata baroška luka in Delta k sušakemu
ozemlju in torej pod suvereniteto kralje-
vine SHS. V priloženem zemljevidu je
mejna črta rdeče začrtana. Razume se, da
mora ta obveznost ostati tajna. Ministrski
predsednik je pismo videl. Conte Sforza
s. r.»

Čudno je, da napoljski list sedaj po petih
letih objavlja to pismo, ki dosedaj v resnici
še ni prišlo v javnost. Nastane tudi vpraša-
nje, odkod ga je list dobil. Tolmači se to-
tako, da je bil med jugoslovenskimi peslaci,
ki so se udeležili interparlamentarne tra-
govinske konferenco v Rimu ter napravili
leket v Napolji in Milan, tudi bivši jugoslo-
venski zunanji minister zunanjih zadev pa-
sianec dr. Ante Trumbić. V italijanskih
krogih izražajo odkrite nevolje radi objave
tega pisma.

Komunističen komplot proti Chamberlainu

London, 29. aprila. s. Kakor javljajo listi
je bil v Londonu odkrit s komunistične
strani nameravan komplot za usmrtnje
Chamberlaina. Neko tuje poslanstvo je
obvestilo oblasti o tem. Zunanji urad se za
enkrat zavija v tajnost, vendar pa bo baje
pozneje oficijelno poročal o tem komplotu.

Enotna protikomunistična akcija v Evropi?

London, 29. aprila. s. Angleški polkovnik
Malone je na povratku iz Sofije na Dunaju
konferiral s policijskim prefektom Schober-
jem, ki mu je ob tej priliki sporočil, da na-
meravajo vse policijske oblasti v Evropi iz-
vesti tekot 10 dni enotno generalno akcijo
proti komunistom in drugim elementom.
Kar se tiče govora o neki boljševiški cen-
trali na Dunaju, je zagotavljal g. Schober,
da te na Dunaju ni. Sinoči se je Schober
odpeljal v Newyork na mednarodni policijski
kongres.

Prepoved majniških obhodov v zagrebški okolici

Zagreb, 29. aprila. s. Poglavarstvo za-
grebskega sreza je izdalo naredbo, da so
dne 1. maja prepovedani vsi sevanjski de-
lavstva tudi izven teritorija mesta Zagreba.

Beograd, 29. aprila p. Za petek 1. maja
popoldne ob 16. je napovedana seja parla-
mentarnega anketnega odbora, ki naj sklepa
o usodi radičevskih mandatov.

Nove številne aretacije v Sofiji

Sofija, 29. aprila. s. V Plovdiva je poli-
cija izvršila večeraj hitne preiskave ter ne-
kak sumljivih ljudi aretirala. V Sofiji so bi-
li aretirani trije Rusi, ki so bili skriti v neki
kleti. Našla se je tudi municija. Nasprotno
vestem, po katerih so bili vsi v Bolgariji
živeči Rusi aretirani, se naglašja, da so v
Sofiji aretirani Rusi edini, ki so bili dose-
daj aretirani.

Aktiven angleški budžet

London, 29. aprila. s. Na večerajšnji seji
spodnje zbornice je zakladni kancelar
Churhill predložil državni proračun za
1925/26. Naznanil je obenem, da vlada ne
namerava podaljšati prepovedi izvoza zlata,
ki zapade 31. decembra t. l. Na vsak na-
čin se jada te doli odlok, ki bi dovozeval
izvoz zlata iz Anglije in vseh dominijonov.
Proračun izkazuje 799.400.000 šterlingov do-
hodkov in 826 milijonov dohodkov.
Prihodek znaša torej okoli 27 milijonov šter-
lingov. Churhill je obenem naznanil, da
je angleška valuta dosegla zlato pariteto.

Pogreb Steva Dmitrovića

Sarajevo, 29. aprila. n. Danes so pokopali
podpredsednika sarajevske sekcije Novih
narodake udruženja Steva Dmitrovića. Po-
greba so se udeležilo mnogo ljudi, posebno
vsi novinarji iz Sarajeva. V imenu novinar-
jev je govoril predsednik sarajevske sekcije
je. Na krsto je bilo položeno veliko von-
cev.

Umik klerikalcev v bolgarski aferi

Brezupen poizkus škofovega lista, da bi se opral denuncijantstva in veleizdaje.

Škofov list bi rad zakril porazen vtis, ki so ga napravila njegova izjava o bolgarskih dogodkih na beograjsko javnost. V večerajšnji številki se zvilja kakor kača, ki se ji stopi na rep, ter pravi, da gleda krivce sedanje bolgarske tragedije le indirektno pri onih nebolgarskih faktorjih, ki so dajali sofistikemu režimu potuho, in da bi bila iz splošne politične in gospodarske depresije izvirajoča nezadovoljnost v Bolgariji naše vlade lahko znatno ublažila, če bi bila naša politika napram Bolgariji uslužena na nekoliko prilajnejši ton, kakor je bila. In »Slovenec« je to seveda pisal samo iz čistih jugoslovenskih nagibov, sedaj ga pa radi njegovega patriotizma še zmerjajo! Reže!

Zakaj »Slovenec« ne ponatisne tega, kar je napisal? To bi bil najboljši dokaz, da je nedolžen. Dne 19. t. m. je »Slovenec« napisal: »Nikola Pašić ta razvoj (v Bolgarski) ravnodušno gleda, ker je žalibog prošet tiste miselnosti, ki bi jo jugoslovenski narodi morali davno položiti ad acta. Žrtvuje svoje stare ambicije, spore, maščevanje in osvajačelne nagnone v interes skupnosti jugoslovenskih narodov. Mi smo kot močnejši imeli že večkrat priliko, da Bolgariji, ki je popolnoma brez moči, pomagamo, lo moralno podpremo, se pred mednarodnim forumom zanjo zavzamemo, pa mirno gledamo, kako čedalje bolj propada, da si Bolgarija pod Stambolijskim pokazala resno voljo, da pokonči stare pretenzije. Čisto mirno lahko rečemo, da smo tudi mi sokrivil nesreče bratskega naroda, ki troi za tuje grehe.«

Dne 23. t. m., v isti številki, kjer poroča »Slovenec« med brzojavkami, da bi moglo priti do prekinitja diplomatskih zvez med Beogradom in Sofijo radi izjave notranjega ministra Ruseva, pa piše v uvodniku: »PP-državniki se napram Bolgariji dosledno in trdovratno vedejo s skrajnim nezaupanjem, ne-dobrohotnostjo in skušajo izrabiti vsako priliko, da jo še bolj oslabe in pritisnejo. Dajo ji z vsoto težo občutiti, da je premagana in da ne sme pričakovati nobene milosti. Gotovo je g. Pašić veliko bolj prilizno razpoložen napram Nemčiji in Madžarski nego napram slo-

vanski Bolgariji. — Tragedije bolgarskega naroda je po velikem delu kriva poveljna politika Nikole Pašića, ki ni politika sporazumevanja in zedinjevanja, ampak maščevalnosti in nadvladanja. Ali je »Slovenec« to pisal, ali ni?

Škofov list laže, da so članki v »Samoupravi«, v »Vremenu« in drugih beograjskih listih, ki so beležili to protidržavno pismo »Slovenca« v času, ko je tudi bolgarski notranji minister Rusev dolžil našo vlado sokrivila pri bolgarskih dogodkih, zrastle na demokratskem zelniku. Ali misli »Slovenec«, da v Beogradu ne zasledujejo klerikalne protidržavne politike? Ali smo mogoče mi pisali to, kar danes škofov list zanikuje na bedast način, dasi so skoro vsi beograjski listi dobesedno citirali njegove izjave?

»Slovenec« sedaj trdi, da se je v svojih člankih zavedal samo za iskren sporazum z bolgarskim narodom, ki naj ga krona federativna Jugoslavija od Soče do Črnega morja. Pisal je tudi, da je Pašić odklonil roko Stambolijskega, ki je bil odkrito za federativno državo vseh jugoslovenskih narodov. To so laži, ali pa prazni izgovori. Tudi škofov list menda ve, da državna zveza z Bolgarijo ni samo odvisna od naše volje, in da je bil Stambolijski umorjen od pristašev sedanje vlade, katerim je »Slovenec« indirektno s svojimi obdolžitvami priskočil na pomoč. Sicer pa je znano, da se klerikalci ne zavzemajo za federacijo z Bolgarsko radi svojega jugoslovenskega čustvovanja, ampak zato, ker mislijo, da bi s tako federativno zvezo oni v Jugoslaviji prišli na konja. Politični spori med dvema pravoslavima narodoma v isti državi naj bi omogočili slovenskemu klerikalizmu svobodne roke. To je cilj klerikalne politike, za doseg katerega se ne strašijo nenehne sredstva.

Ponovno ugotavljamo, da vsa opravičevanja »Slovenca« ne bodo zbrisala tega, kar je zapisal, ko je edini izmed vseh jugoslovenskih listov padel v hrbet naši državi ob priliki zunanega spora. Klerikalci so se sami razkrinkali, sami zopet postavili na sramo in oder rimskega ovađuha in izdajalca.

Nove mirotvorne novine

Radičevci so začeli izdajati »Slobodni glas hrvatskega naroda.« Tajnosti Pavla Radića. — Izpadi proti dr. Korošcu.

r. Zagreb, 29. aprila.

V nadomestilo ponovno zabranjenega »Slobodnega doma« se je danes pojavil v Zagrebu nov mirotvorni list: »Slobodni glas hrvatskega naroda.« Urejen je docela v stilu svojega prednika in pod peresom Rudolfa Hercega. Kakor se razbira iz podnaslova, je predvsem namenjen zagrebški občinski volilni borbi kot glasilo »Hrvatskega socialno - naprednega bloka« za občinske volitve, vendar pa prinaša članke, tičeče se celotne HSS, se prodaja po dinarju in paradiža s parolami: »Iz pravice i mira, sav napredak izvira.« — »Sav kulturni svijet, za narodni suverenitet!«

V prvem članku govori Rudolf Herceg o zagrebških občinskih volitvah in o zgoraj imenovanem bloku, v drugem pa Pavle Radić podale historiat svoječasni razgovor vodstva HRSS z beograjskimi republikanci in zemljoradniki. Pri tem neovirano denuncira republikanske in zemljoradniške emisarje, osobito Milovana Lazarevića (rep.) in bivšega zemljoradniškega prvaka Mihaila Avramovića, iznaša njihove takratne zaupne izjave, tičeče se deloma distancije, in skuša v provokatorsko zvezo spraviti pokojnega Stojana Protića, pa naravno i Svetozarja Pribičevića. Pavle Radić hoče kot zakoniti naslednik svojega strica s stariimi intrigami in denunciacijami dokazati, da so radičevci bili tudi prejšnja leta za dinastijo, a vendar le z razkrivanjem »tačnosti« samo dokazuje, kako mračnaška so doslej bila rovanja separatistov in defetistov. Z njimi se je ravno radičevstvo najbolj spopadalo, zato morajo denunciacije Pavla Radića ničega samega, njegove tovariše in njihove bivše zaveznike najbolj poučiti, da je v politiki treba imeti čiste prste.

Za odnošaje v sporazumaškem bloku vohče ter med radičevci in klerikalci še posebej pa v vrlo značilen nastopni izpad proti dr. Korošcu: »Jedro narodno - seljaškega bloka tvori HSS in DS — ne samo zato, ker je njihovih poslancev preko sto (67 + 37 = 104), temveč zato, ker so tudi vsi poslanci Davidovičeve stranke za pravo in popolno seljaško demokracijo. Zaenkrat se to ne more reči niti za tovariše dr. Korošca (20) niti dr. Spaha (15). Dr. Korošec hoče ljudsko demokracijo po vzoru katoliških strank v Avstriji, Nemčiji, Švici, Italiji in Belgiji. Ta demokracija je katoliška, odnosno kršćanska, ali kakor pravilo avstrijski katoliki: kršćansko - socialna. Ta demokracija združuje ljudstvo na osnovi katoliške, odnosno kršćanske vere. S tem vse te katoliške stranke zalijejo na pot, ki vodi naravnost na stranpotle klerikalne ali popovske politike, ki od svojih pristašev zahtevajo samo pokorščino, in sicer ne samo pod prižnico, temveč tudi v spovednici. Dr. Korošec torej stremi za tem, da zbere vse stanovne, a da nobenemu izmed njih niti kmetskemu, ne prizna glavne politične vloge. V tem je njegova pogreška, v kateri mu nikakor ne more-

mo slediti Hrvat, pa tudi ne Srbi, ki sprejemajo seljaško demokracijo!«

Evo, to je tako malo v zahvalo »Slovenca«, ki včasih skuša radičevce žgocati z njihovimi metamorfozami. Pavlov »Slobodni glas«, ki tako idealno ilustrira razmerja v šarenem sporazumaškem bloku, pa končno vendarle navaja: »V vseh pokrajnah Podunavja in Balkana je samo seli, demokracija, mirotvorna in napredna, v stvari republikanska, to se pravi demokracija praktične, realne narodne suverenosti. Naši hrvatski in albanski muslimani to popolnoma polmulejo. Zato sarajevska (muslimanska) »Pravda« že dalekovidno predlaga, naj naš narodno - seljaški blok postane ena sama stranka. To na pod imenom: »Demokratska seljaška stranka.«

Imenitno! Sarajevska »Pravda« je še nedavno ostro izpadala proti radičevcem, zdaj predlaga enotno stranko — dr. Korošec je tak in tak, da mu HSS ne more slediti, a vendar hoče z njim skupno demokratsko (!) seljaško (!) stranko — vse to motovilo pa se ponuja radikalom! ...

Še vedno tiskovni zakon

Kadar pri »Slovenca« zmanjka materiala, piše o novem tiskovnem zakonu. Včeraj so zopet prinesli uvodnik o njem, — pri tem so pozabili na dva dni prej objavljeno samohvalo, koliko da je posl. Smodej že spremenil v odboru liti. Sedaj, v uvodniku, velja menda še po starem, pred Smodejevim »izboljšanjem«.

Mi smo k načrtu tiskovnega zakona že zavzeli svoje stališče. Načrt je slab, je nevdzdržen s pravnikiškega vidika, je neenoten, izkratk, vsi brez izjeme ga v tej obliki odklanjamo. S tem pa ni rečeno, da je vsaka podrobnost slaba. To, kar doslej graja klerikalci, je na načrtu v principu dobro, ali vsaj ni potrebno tolikih korektur, kakor razne druge določbe načrta, drakonske kazni itd. Predvsem pa je nesmiselna »Slovenčeva« trditev, da so glede odgovornosti za članke principi, kakor jih izražajo tudi načrt, takšni, kakor izražajo Sednitskega ali caristične Rusije. Ta neumnost trditve predvsem dokazuje, da pisec »Slovenčevega« plehkega uvodnika nima pojma o Sednitskem, ali o kateremkoli ruskem ukrepu. Pa tudi o marsičem drugem nima pojma. Naj bi si samo ogledal italijanski tiskovni zakon iz revolucijskega leta 1848, kako je svobodnodelen in obenem strog! Sistem odgovornosti vseh udeležencev, pisca, tiskarja, tiskarja itd., sukcesivno drugega za drugim, kakor v našem načrtu, je v zgodovini tiskovnih zakonov poznani kot »belgijski sistem« in v njem še danes v Franciji, v — katoliški Belgiji, na Nizozemskem, in v veliki na katoliškem Badenskem in v katoliški Bavarski do uvedbe Reichspresgesetz. Kako je pa v tem oziru v Angliji? Ta nima posebnega tiskovnega zakona, marveč velja obče pravo, in to kaznuje za delike s tiskom storjene istočasno, torej kolektivno, ne samo

sukcesivno, i avtorja i urednika. Lastnika lista in izdajatelja, in tiskarja! In kazni so baš v Angliji in baš za tiskovne delikte zelo stroge, praksa je zelo stroga in javno mnenje v Angliji je že več desetletij in danes še vedno in zopet takšno, da mora vsakdo, ki v tisku koga obrekuje, klevetuje, mu krade čast, biti prav hudo in hujše kaznovan, kakor sicer.

»Slovenca« se to ne zdi demokratsko. Ni mu glavni znak demokracije, da sme brez kazni vsakega klevetati. Pod zaščito poslanske imunetete je na debelo kradel čast iz gole objestnosti in pa mrzke zaslenjenosti. To je njemu izvrševanje prave demokracije.

Kritizira dalje predpis, da moraš, če koga napadeš, takrat že sam vedeti za dokaz, ne pa kar na slepo oblatati in šele potem dokazati iskati. S procesualnega stališča je petdesetletni rok za predložitev dokazov prekratek, z drugega vidika pa ne. Ta rok se da podaljšati. Ni na prav, da se tiskovne pravde zavlačujejo po 2-3 leta. — dosedanja tiskovni zakon to omogoča. Prav le, da novi tega ne bo več dopustil.

Institucija odgovornega urednika je najsibša točka dosedanjega zakona. Kar si napisal, za to odgovarjati sam, ali pa vsi skupaj. Da je kaznovan za tvoje junstvo in ostro pero drugi, ki bi sam nikdar ne napisal tega, kar pišeš ti, za njegovim hrbtom skrit, — to je institucija, ki bi je »Slovenec« pravzaprav ne smel braniti!

Načrt tiskovnega zakona je slab. Za klerikalce pa še mnogo predobro. Čez sto let bo naše potomce sram, če bodo v kakšni biblioteki našli izdave »Slovenca« in »Nove Straže«.

Nemško časopisje o Hindenburgovi zmagi

Desničarsko časopisje navdušeno slavi zmago reakcije in napoveduje velike notranje politične izpremembe. V pomirjenju inozemstva pa se izogiblje prejasnih bojevitih izjav glede znanje politike pod novim predsednikom. Republikanski tisk priznava poraz, vendar poziva množice k vztrajnosti v boju za republiko in demokracijo.

Demokratski »Berliner Tagblatt« imenuje Hindenburgovo izvolitev zmago politične nezrelosti. Sentimentalnost, ki je večini Nemcev prirojena, je večeraj premagala politični smisel. Da pa je navzlic vsem naporom kandidatura ostala daleč za absolutno večino vseh oddanih glasov, to bo grenko razočaranje za njene pridelitelje: zakaj oni vedo, da ne smejo uspeha, ki so ga tokrat dosegli, vključiti kot napredek svoje misli, ampak ga imajo zahvaliti zgolj osebi Hindenburga. Zagrizeno sovraštvo komunistov proti republiki jim je prineslo zmago. K temu pride še nepoučljivost radikalnih socialistov in demokratov in konfesionalna ozkosrčnost gotovih meščanskih krogov. Na Saksonskem je gotovo veliko število socialno-demokratskih glasov prešlo vsled razgorenega razredno-bojevnega stališča h komunistom ali na slah odnada. List zaključuje: »Reakcija je še enkrat zmagala ne s svojo lastno močjo, ampak s posrečeno spekulacijo na politično nezrelost enega dela nemških državljanih. S tako Pyrrhovo zmago desnice moč vere v bodočnost nemške republike ni zlomljena. Boj za duhove mora šele sedaj prav začeti.«

Socialdemokratski »Vorwärts« pravi: Slučajna zmaga reakcije, zmaga iz zasede, dobljena vsled komunističnega izdajstva republike, nepolitičen stavec na čelu države, obdan od tole nevarnih pustolovcev, tako zvanj državni blok, ki ne zna vladati, ker se je zrušil že pred svojo zmago, republikanska večina, strnena, ki navišji čelunosti in aktivnosti pripravljena socialna demokracija — le počasi, gospodje »zmagovalci«, le počasi! Množice delavskih ljudi se bodo prebudile! Pride prebujenje zaslenjenih! Naša ura prihaja, naša ura je blizu!

»Welt am Montag« prinese Hindenburgovo zmago komunistični trgovlavi in reakcionarnemu razpoloženju na Bavarskem in konča: »Svet bo verjel, da večina nemškega naroda hrepeni po povratku Hohenzollerncev. Te vere mi ne moremo zameriti. Izid volitev mora imeti najsodopolnejše posledico na položaj Nemčije v svetu. Nemška zunanja politika bo zadela na našo nezaupanja. Mi ne zavidamo g. Stressemannu za izvedbo nalog, ki mu pritičejo. Ali bo slah dolgo preživel kot minister izvolitve zunanjenpolitično nemogočega državnega predsednika? Svoj padec bi itak zaslužil.«

Stressemannov list »Zeit« ugotavlja z zadovoljstvom, da je nemška ljudska stranka v polni meri izvršila svojo dolžnost. Trdi, da Hindenburg ni tak človek, kot ga opisuje levičarski tisk. On se je v svojih očetovanih izjavah tako nedvoumno postavil na teren dosedanje zunanje politike, da more biti inozemstvo popolnoma v prepričanju o nadaljevanju dosedanje zunanjenpolitične smeri tudi pod Hindenburgovim predsedništvom. Za »Zeit« je maršalova izvolitev le notranjenpolitično pomembna.

Nacionalistična »Deutsche Zeitung« piše, da sedaj začena prepoved Nemčije. »Dostojanstvo in čast stopata zopet na mesto hlapčevstva in klečepalstva. Cistost v državni upravi bo odpravila korupcijo in podkupljivost. Uradniška poštenost in služba splošnosti bo izrinila strankarsko usposobljenost za uradnika. Skratka, Hindenburg bo dal nemškemu narodu zopet državno upravo, ki si bo pridobila spoštovanje inozemstva. On pa bo združil nemški narod tudi notranjenpolitično in bo dosegel, da si bodo vsi Nemci podali roke preko

vseh strankarskih ovir v pošteno težnjo, da se z mirnim obnovitvenim delom, toda čuvaloč popolnoma dostojanstvo in čast nacije, rešijo notranjega in zunanjega robstva.«

»Lokalanzeiger« poziva k razobešenju zastav, da se praznuje zmaga, zakaj »Hindenburg vodi nemški narod iz bede k svobodi.«

Komunistična »Rote Fahne« piše: »Hindenburg je izvoljen — proč s Hindenburgom« in s svojim izjavljanjem, lepo ilustrira kratkovidnost komunistične stranke, ki je s postavitvijo posebnih kandidature pomagala na sedlo največjemu nasprotniku delavskih težnj in ga nato hoče z otročjim vpitjem odgnati.

Politične beležke

+ »Slovenčeve« skrb. »Slovenec« že od volitev napoveduje razpad Narodnega bloka, pa Narodni blok še vedno živi in njegova politika dobiva z vsakim dnem bolj trdna tla. Nasprotno pa se blok takozvanega narodnega sporazuma prav vidno krši in o njegovih glavnih voditeljih Davidoviču, dr. Trumbiću in dr. Korošču se v političnem življenju pravzaprav nič ne govori, ker igrajo popolnoma brezpomembno ulogo v zadevi sporazumevanja Narodnega bloka z radičevci. Po svojih stari metodi seveda tolaži »Slovenec« pristaše radi klerikalne polomije z zatrevljanjem, da se samostojni demokrati strašno boje, da bi ne postali nepotrebnosti, in da trepetajo v naravnosti histeričnem strahu, kdaj jih bo Pašić odslavljal iz vlade. Klerikalcem te tolažbe nikakor ničemo jemati, ker bodo itak sami prezgodaj prišli do spoznanja, da se nobeno prerokovanje njihovih listov ne obnese. Mesto, da »Slovenca« toliko skrbi, kaj bo s samostojnimi demokrati, naj raje svojim brumim bralcem razloži, zakaj kluba poslancev SLS niti noben pes v Jugoslaviji več ne povoha.

+ Klasične nepotrebnosti se je večeraj iznebil »Slovenec«, ko je zapisal: »Samostojni demokrate se strašno boje, da postanejo nepotrebnosti...« Kako si mož to reč predstavlja, naj sodi Bog vsevedni. Toda jasno kakor beli dan je, da samostojni demokrate ostanejo potrebni vsaj še tako dolgo, dokler ne bo konec klerikalnih nepotrebnosti. Ker »Slovenec« bi sam najbolje čutil, se resnično čudimo njegovim — naravno nepotrebnim — strašnim skrbem za samostojne demokrate.

+ Vatikan, politični duhovni in ml. »Slovenec« se nadalje šopiri, da Vatikan ne odobrava borbe proti politikujočim duhovnom. Citira izjave nekega nemškega cerkvenega dostojanstvenika, ki je šel v Vatikan tožiti nemške nacionaliste radi agitacije, da papež in kurija ne odobravata in ne moreta odobrati najdašenja nemških klerikalcev s socialisti. V Vatikanu so kardinali in sam papež potolažili dostojanstvenika, da so »globoko vznemoljeni« nad agitacijo nemških nacionalcev, da dobro poznajo »katoliško mišljenje in izredne lastnosti dr. Marxa« in slah da je »cerkev socialno demokracijo itak obsolala vedno le zaradi svetovnega naziranja, ki ga ta stranka zastopa«. In te izjave, ki bodo nemške protestantske nacionalce nedvomno presunile v dno srca, hoče »Slovenec« tudi nam obesiti okoli vratu, češ: »Te izjave namerodajneših cerkvenih činiteljev, dasi namenjene predvsem za Nemčijo, bijejo po zobeh tudi naše demokrate, ki so že povodom ljubljanskih občinskih volitev, kakor tudi pri zadnjih skupščinskih volitvah na tak poden način napadali ljubljanskega škofa in slovensko duhovščino in na nanesramnejši način vlačili v politični boj katoliško cerkev.« — Ugotavljamo: da je ljubljanski škof pri občinskih volitvah ostenativno šel volit komuniste: da smo ob zadnjih skupščinskih volitvah s konkretnimi navedbami in imeni razkrinkavili blazno politično derištvo nekaterih duhovnikov na prižnici in v spovednici; da je skoroda pod učinkom naših dokazov o divjanju slovenskih duhovnov in klerikalnega časopisja izšel v vaticanskem službenem glasilu »Osservatore Romano« članek, ki je obetal remediuro. Ako do nie ni prišlo in ako ljubljanski šef politikujočih duhovščine ni prišel v kloster kaor don Sturzo, je to le preznačilno za vaticanske »obzirnosti« napram »notranjenpolitičnim bojem v posameznih državah«. Podčrtali smo večeraj, da je Vatikan za Italijo fašistovska ekspozitura, za ostale države pa vrhovni protektor klerikalnih posvetnih podvzgov, na če se tudi opirajo na pomoč framazonov, materialistov in rdečkarjev. Razumemo, da je Vatikan bil posebno interesiran na kandidaturu velikega »katolika« dr. Marxa in da obsolala agitacijo hindenburgovcev, toda za nas je to irrelevantno. Mi bomo nadalje žigosali politično besnenje duhovščine, če bo to Vatikanu prav ali ne.

+ Kaj je s proračunom Davidovičeve vlade? V »Domoljubu« piše klerikalni poslanec dr. Kulovec glede proračuna Davidovičeve vlade, ki bi imel znašati 18 milijard dinarjev, da je bilo v finančnem ministristvu nač že zbrano vse gradivo posameznih ministrstev, da pa je seveda finančni minister neusmiljeno črtal zahteve posameznih ministrstev, radi česar proračun ne bi znašal nad 11 milijard. Mi ne moremo kontrolirati resničnosti te trditve doktorja Kulovca, njegova izjava pa je v toliko pomembna, ker kaže, da so bile vse obljube klerikalnih poslancev in ministrstev za Davidovičeve vlade, kaj bodo napravili in koliko bodo dali iz državnih sredstev za potrebe ljudstva, navadna la., ker se je tedanj finančni

minister moral ravnatoko držati mej finančne zmoglosti države, kakor se jo mora sedanj. Dr. Kulovecva izjava obenem tudi potrjuje, da so posamezna ministrstva v Davidovičevi vladi stavila v proračun iz demagoških naciob razne vsote, za katere niso vedela, ali bodo dobila pokritje, to pa samo zato, da bi lahko rekli pred javnostjo, kaj so vse zahtevali in nameravali izvesti. Dr. Kulovec potrjuje s svojo izjavo naše tedanje trditve, da so vse vesti opozicijskega tiska, zlasti pa klerikalnih listov, o velikih dobrotah, ki jih bo vsula Davidovičeva vlada med ljudstvo, navadna predvolilna agitacijska izmišljotina.

Iz demokratske stranke

Iz okrožnega tajništva za Notranjstvo. V nedeljo, dne 3. t. m. ob 11. h. v Planini predavanje »O osnutku zakona o kmetijskih in obrtnih kreditih«, popoldne ob 3. h. isto predavanje na Uncu. Predava g. Blagajna. Na poučno predavanje valime vse pristaje in prijatelje.

Krajevna organizacija SDS v Hrastniku. V soboto dne 25. aprila se je vršilo zborovanje krajevne organizacije v lokalih g. Roša od 6. do 10. zvečer. Zborovanje je privabilo nenavadno močno število naših članov in nekoliko pristašev drugih strank, ki so hoteli spoznati narodnega poslance dr. Pivka. Naravno je, da je bila med njimi velika večina rudarjev in delavcev, ki se jih je zbralo okrog 90. Po pozdravu podpredsednika organizacije je razpravljali poslanec dr. Pivko v poljudnem govoru o razmerju demokratske stranke in drugih političnih grup napram državni konsolidaciji, ki se je pojavila v prvih tednih skupščinskega dela, zlasti obširno pa o finančnem zakonu, sprejetem v Narodni skupščini dne 31. marca. Navzede delavstvo je brez izjeme odobrilo poročilo in izreklo g. poslancu popolno zaupanje in zahvalo.

Občet zbor krajevne organizacije SDS za Polzelo-Braslovce se je vršil v nedeljo, dne 26. t. m. ob 15. uri v gostilniških prostorih g. Plavca v Parizljah ob lepi udeležbi članstva in somišljenikov iz Polzela in Braslovca. Zborovanje je otvoril in vodil g. Repič iz Polzela, ki je uvodoma tudi kratko poročal o delu organizacije v preteklem letu, nakar je tajnik g. učitelj Lušin podal podrobnejše tajniško poročilo. Imenom sreskega odbora demokratske organizacije je poročal g. Ivan Prekorski iz Celja, ki je zlasti poudarjal važnost in pomen organizacijskega dela. Pri volitvi odbora je bil nato izvoljen za predsednika g. župan Omladič. Novi odbor nudi jamstvo, da se bo organizacija v bodoče še živahneje razvila in okrepila v prid napredni stvari.

Vse krajevne organizacije in zaupniki SDS v mariborski oblasti pozivamo, da nam še sedaj javljajo svoje želje glede shoda poslancev dr. Pivka v prihodnjih parlamentarnih počinah, da moremo izvesti razporedbo. — Tajništvo SDS Maribor, Cankarjeva ul. 1.

PRI NAKUPU

blaga za moške obleke si ogledite na vsak način preje specialno zalogo češkega in angleškega sukna v raznošiljalnici

Josip Ivančič

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4. (nasproti franciskanske cerkve)

Največja izbira Cene tovarniške Na drobno Na debelo 2294

Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Iz Trbovelj

Na ustanovnem obnem zboru Delavsko strokovnega združenja (DSZ), ki se je vršil v nedeljo 26. t. m., je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Alojz Finec, podpredsednik Ivan Vertančnik, tajnik Miha Koren, blagajnik Franc Ule, namestnik blagajnika Stanko Kolenc, revizorja: Tone Keršič in Jože Kovčič. Pri razpravljanju o posrednih točkah dnevnega reda se je ugotovilo, da je ovirala razvoj strokovne organizacije indiferentnost delavstva, ki je bilo že tolikokrat prevarano in gleda s skepsjo na vsak nov pokret, da pa se je vendar razveseljivo širila, o čemer pričča članstvo, ki je že naraslo na število 150. DSZ je bilo ustanovljeno na programu neodvisnosti in se zato razlikuje od vseh ostalih strokovnih organizacij, ki so dekle raznih političnih skupin. Društvo je bilo v kratki dobi svojega obstanka precej agilno, ker je imel odbor dosedaj 14 rednih sej in dve diskusiji, poleg tega pa priredilo dva shoda v Trbovljah in enega v Hrastniku. Toliko čisto kronično o tem DSZ, v katerega hočejo vstopiti v zadnjem času korporativno benetovci, to je rudarska sekcija KDZ, kakor smo poučeni po njenih članih.

Teška telesna poškodba. Pri delu na dnevnem kopu na Dobrni je delavec Maša Krča, stanujoč v Retju 95, vrgel svojemu tovarišu Alojziju Bizjaku il, stanujočemu prav tako v Retju 72, razbeljenega peska med noge in ga težko poškodoval. Bizjaku se še sedaj rane na obeh nogah nezacelejo. Delavec Krča je bil zato ovađen okrajnemu sodišču v Laškem.

Smrtina kosa. Umrlijost v naši kotli ni je akoraj presenetljiva. V Lokah št. 332 je umrla 26. t. m. Marija Krčusajeva, hči rudarja, stara 5 mesecev, v Sv. Lenartu št. 55. pa Srečo Koren, mesarski pomočnik, star 22 let, in to 27. t. m. Njegov pogreb se je vršil večeraj 29. t. m.

Gospodinjstva Iola iz Trbovelj pravi dne 3. maja, ob 6. popoldne v sokoletnem domu v Hrastniku igra s kratkim sporedom. Prodajalo se bo tudi peciva. K obilni udeležbi vabi ljudsko kolo.

Vsa tukajšnja društva in korporacije opozarjamo na literarni večer, ki se bo vršil v soboto 2. maja ob 6. zvečer v Fortejevi dvorani. Sotrudnik »Ljubljanskega Zvonca«, pesnik Kocijančič bo recitiral svoj ljubzenski roman »Dva«, po recitaciji pa se bo vršila prosta zabava z godbo in plesom.

Domače vesti

* Bolezen državnega podtajnika Wilder. Državni podtajnik v notranjem ministru poslanec Večeslav Wilder, ki je nedavno tega težko obolel in leži v nekem sanatoriju v Beogradu, je sedaj že toliko okreval, da bo najbrž že v kratkem zapustil bolniško posteljo.

* Post. dr. Pivko se nahaja zopet v Beogradu. Tajništvo SDS v Mariboru pozivlja po želji g. poslanca vse, ki se obračajo v kakšni zadevi nanj, naj store to preko tajništva, ker se sicer rešitev le zavleče. Naslov tajništva Maribor. Cankarjeva ulica.

* Zagrebški višji državni pravdnik, dr. Viktor Aleksander, v službenih poslih v Beograd, da poroča pravosodnemu in notranjemu ministru o dosedanjem razvoju preiskave proti Stjepanu Radiću in interniranim članom vodstva HRSS.

* Predavanje dr. Ilišić v Varšavi. Profesor na zagrebškem vsučilišču, dr. Fran Ilišić, je predaval dne 28. t. m. v Varšavi o vprašanju odnošajev med Jugoslavijo in Nemčijo. Predavanje izide natisnjeno v poljskem in srbsko - hrvatskem jeziku.

* Diplomatska vest. Angleški poslanik v Beogradu sir Alban Young stopi v pokoj ter zapusti dne 15. maja svoje dosedanje službeno mesto. Za njegovega naslednika je imenovan g. Cunard, doslej poslanik svetnik v Rimu.

* Konferenca beograjskih sodnikov. Preteklo nedeljo so imeli delegati beograjskih sodnikov ožjo konferenco v dvorani beograjskega okrožnega sodišča. Konferenco je otvoril predsednik srbskega pravniškega združenja g. Ristić, ki je naglašal, da je dana potreba, da se skliče izredna skupščina združenja sodnikov iz naše države. Na tej skupščini naj bi se vršila daljša in temeljita razprava o načrtu zakona o sodnikih. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da se skliče izredna skupščina združenja sodnikov, čim bodo projekti teh zakonov predloženi Narodni skupščini.

* Napredovanje v poštne službi. V področju ljubljanske direkcije so pomaknjeni v višjo plačilno stopnjo naslednji uradniki, oziroma uradnice: Evgen Križaj, M. Luznar, Š. Breznik, P. Knez, J. Hamersak, C. Lilek, J. Rakovec, F. Jereb, B. Masle, J. Pokorn, A. Biber, M. Sajovic, T. Tomé, P. Cluha, Rot, M. Mesoledec, I. Dular, M. Kumar, L. Pečenko, B. Modrijan, D. Kobal, K. Kokali, E. Hofman, M. Stefe, M. Podboj, J. Mlač, M. Binder, E. Kump, T. Vidmar, K. Vrančič in V. Pups - vsi v Ljubljani; nadalje V. Klinar, A. Erzen, M. Postrak, J. Siprič, V. Koser, L. Podgornik, A. Požeg, E. Pavani, M. Flux, L. Strniša, P. Kotnik in V. Zablacan - vsi v Mariboru.

* Smrt odličnega hrvatskega rodoljuba. V torko ponoči je umrl v Zagrebu v starosti 56 let, dr. Jovan Polovina, odvetnik v Požegi. Pokojnik je bil že za časa avstro-ogrsko monarhije neustrašen borec za pravice srbohrvatskega naroda in je bil ponovno izvoljen kot poslanec srbsko-hrvatske koalicije. Ko je Avstrija leta 1908, iscenirala znani zagrebški »veleizdajniški proces«, s katerim se je nesmrtno blamirala pred vsem svetom, je bil dr. Polovina eden izmed prvih, ki so se priglasili kot zagovorniki. Med vojno so mu oblasti zaprele pisarno in pregnale celo njegovo družino. Po prevratu je bil Polovina nekaj časa veliki župan požeške županije.

* Smrtna kosa. V Hrušlju pri Ljubljani je umrl v torko popoldne Prokop Vuga, dijak III. letnika Teh. srednje šole v Ljubljani. Pokojnik, ki je bil star komaj 19 let, je bil izredno marljiv in nadarjen dijak. Kljub svoji slabotni telesni konstrukciji se je marljivo udeleževal tudi sokolskega dela pri Sokolu v Štepanji vasi. Kot mlad dečko je moral ob izbruhu vojne zapustiti solčno Gorico in prestopiti vse bridkosti begunskega življenja. Nakopal si je zavratno bolezen, ki mu je sedaj pripravila prerani grob. Na Perovem pri kraju je umrla včeraj ga Marija Kraljič, roj. Jarc v starosti 75 let. Pokojnica je bila vrta napredna žena in zavedna Slovenka v Kamniku je preminul v torko v visoki starosti 80 let g. Marko Zupan, ki je bil poduradnik državne železnice v p. Pokojnik je bil splošno priljubljen človek in ljubljenski družabnik. Pogreb bo danes ob 4. popoldne. V Koroški Beli je umrl v torko g. Anton Kosmač, delovodja v pok. Pogreb bo v četrtek, ob 3. popoldne. Blag jim spomin, žalujocih naše iskreno sožalje!

* Podpora gasilnim društvom v mariborski oblasti. Mariborski veliki župan je na klonil sledečim prostovoljnim gasilnim društvom državne podpore: v Ptuj 2000 Din v Gončanah 1000, v Melincih 1000 Din in v Belčinih 2000 Din. Posebno pažno posveča veliki župan gasilnim društvom v Prekmurju, kjer so še slabo razvita in je vsled tega podpril zlasti te obstoječa prekmurska društva. Snujajo pa se še nova po drugih krajih Prekmurja, kar je za domače prebivalstvo ogromne važnosti.

* Osobne zagrebške carinarne izmenjajo. Povodom znane carske afe v Zagrebu, v kateri je vodil preiskavo direktor generalne direkcije carin Vasa Dimitrijević, je bil podpisan ukaz, s katerim so trajno upokojeni: upravitelj carinarne Bingas ter revizorji Marjan Matič, Zvečina, Sutić, Marković Rank, Milenković in Rivošević. Premeščenih je večje število revizorjev in carnikov, tako da se lahko reče, da je izmenjeno skoraj vse osobje zagrebške carinarne.

* Direktna telefonska zveza Beograd-Praga. Iz Beograda poročajo, da je med našo in češkoslovaško vlado dosežen sporazum glede direktne telefonske zveze Beograd-Praga preko Bratislave. Govor med Beogradom in Prago bo veljal 3.50 zlatega franka, Beograd-Bratislava 3 franka. Direktni telefonski promet Beograd-Praga se odpre jutri, dne 1. maja.

* Organizacija češkoslovaško-jugoslovske turistične. V torko, 21. t. m. se je vršil v Pragi v prostorih Strossmayerjeve knjižnice ustanovni zbor turistične sekcije Češkoslovaško-jugoslovske lize. Za predsed-

nika so izvolili univ. prof. dr. J. Daneša, za podpredsednika pa našega generalnega konzula v Pragi S. Rašića. V programu je zlasti pospeševanje češkoslovaške turistične na Jadranu.

* Udrženje davčnih uradnikov, sekcija Ljubljana ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 3. maja t. l. ob 14. uri v restavracijskih prostorih gosp. Juvančiča v Zidanem mostu. Dnevni red po členu 45. pravil. Oporočamo na določbe čl. 40-43 pravil. Udeležba je omogočena vsem tovaršem, ker imajo tako dohodni kot odhodni vlaki ugodne zveze. Odhod iz Ljubljane 12.10.

* Iz zdravniške službe. Z odlokom ministra za narodno zdravje je dr. Orest Zunkovlč, sin podpolkovnika v pokoju in upr. študijske bibliotekar v Mariboru g. Davorina Zunkovića, imenovan za sekundarnega zdravnika v javni bolnici v Celju.

* Privatni izpit za osnovnošolske otroke nemške narodnosti so dovoljeni glasom odloka velikega župana mariborske oblasti z dne 14. aprila 1925. P. br. 3407 samo na takih šolah, na katerih je še uveden nemški učni jezik. To sta II. deška in IV. deška osnovna šola v Mariboru. Tema dvema šolama je prigrisati decem nemške narodnosti k privatnemu izpitu v smislu čl. 206. dokončnega šolskega in učnega reda.

* Pesniška zbirka Ant. Podbevška »Clovek z bombami« se prodaja v vseh ljubljanskih knjigarnah za ceno 30 Din.

* Odbor za zgradbo šole na Laverce pri Ljubljani prodaja dne 10. maja t. l. potom dražbe 4 parcele za stavbišča ob glavni cesti. Prodaja se vrši ob 3. popoldne na licu mesta.

* Sekcija saveza finančne kontrole v Ljubljani priredi svoj redni občni zbor 3. maja ob 10. v Celju v dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Udeleženci naj se za vožnjo po železnici poslužijo ugodnosti določene z nar. M. S. broj 350/25. z dne 26. I. 1925. — Odbor.

* Občni zbor društva konceptnih uradnikov politične uprave iz Slovenije se bo vršil v nedeljo, dne 3. maja ob polenajstih popoldne v poslopju državne realke v Mariboru z običajnim dnevnim redom. — K polnočevitni udeležbi vabi odbor.

* Legitimacije za Zagrebški veleosej se dobivajo pri Publicitas, Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. Cena Din 40, tudi po povzetju.

* Protij korupciji (debelosti) učinkuje edinele preizkušeno in najmočnejše sredstvo Lepomfort tablete. Glavna založba: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* Boj proti komunistom. Urednik komunističnega lista »Radniška borba«, dr. Ante Ciliga in njegova žena dr. Ljuba Ciliga, proti katerima je zagrebška policija uvedla preiskavo radi komunistične propagande, sta bila aretirana in včeraj kot avstrijska državljana poslana v Avstrijo. Pred nekaj dnevi v Zagrebu aretirani bivši komunistični poslanec Kosta Novaković je bil radi prepovedanega povratka v Zagreb obsoljen na 14 dni in bo po prestani kazni izročen beograjski policiji.

Maria Korda

Alfred Abel
Gardni oficir

pride v kino »Dvor«

* V celico Čaruge je hotel. V torko je bil izročen osješkemu sodišču kmet Pero Koljenko, ki je v Barah v prepiru ubil svojega strica. Koljenko je prošil letniškega ravnatelja, naj ga zapre v celico, v kateri se je nahajal njegov rojak Jovo Čaruga. Prošnjo pa ni bilo ustreženo, ker se v bivši Čarugini celici že nahajata dva razbojnika, ki ju čaka smrtna obsodba. Čarugov rojak je bil silno žalosten, da so ga vtačili v drugo celico, med same cigane.

* Dva vojaka pobegnili iz vojaške bolnice. Iz zagrebške bolnice IV. armijske oblasti sta pobegnili kaznjenc Franc Kostelić 3 eskadrona 2. konjskega polka, rodوم iz Skoplja pri Ljubljani, obsoljen je bil na tri leta in 20 dni ječe, ter redov 30. artiljerijskega polka Franc Pintar, rodوم iz Gornjevasi pri Javorju, ki je obtožen dezertcije in zavratnega umora. Kostelić je po poklicu železniški telegrafist, Pintar pa poljski delavec.

* Sava narašča. Iz Zagreba poročajo, da je vsled trajnega deževja začela Sava znatno naraščati in da je bila okolica savskega kopališča že v nedeljo pod vodo. Po pondeljek je Sava zopet nekoliko padla, vsled novih nallvov v zadnjih dveh dneh pa zopet narašča. Vendar večje povodni zaenkrat še ni pričakovati. Tudi Donava je v zadnjih dneh močno narašča.

* Toča v Halozah. Iz Sv. Barbare v Halozah pišejo: V pondeljek ob 4. popoldne je divjala tu grozna nevihta, kateri sta sledila dež in toča, ki je popolnoma uničila krasno cvetje sadnega drevja. Tudi vinogradi so bili precej poškodovani. V Velikem vrhu je strela udarila v poslopje posestnika Stefana Erjavca, kateremu je zgorelo stanovanje in stiskalnica.

* Strela udarila v mošolo. V Mostarju je te dni udarila strela v takozvano Bileško mošolo ter jo popolnoma razrušila. Človeških žrtv ni bilo, ker v kritičnem času k sreči ni bilo nikogar v mošoli. Mošola ni imela strešne.

* Avtomobilska nesreča pri Njogošu. Na cesti med Kotorjem in Cetinjem, pri Njogošu se je pripetila v pondeljek težka avtomobilska nesreča. Potniški avto se je na nevarnem kraju prevrnil po strmini. Dva potnika sta bila smrtonovarno ranjena.

* Truplo v Savi. Dne 26. t. m. je bilo potegnjeno iz vode ob desnem bregu Save pri vasi Vrhovo, ob Radeču truplo okrog 40-45 letnega moškega, ki je moral po zdravniškem mnenju ležati v vodi že 3-4 tedne. Utopljenec je bil opravljen v temnošve caljaste hlače, enak telovnik in kisano srajco. Po fotografiranju so truplo pokopali na pokopališču v Radeču.

Kupite Inpar

nogavic s žigom in znakom (rdeč, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah, Nogavice brez žiga „ključ so ponarejene.“

Obleke

kakor tudi vsa druga oblačila za moške, ženske in dečke, polovico ceneje kot povodno dobite edinele v nadrobni prodajalni konfekcijske tovarne

FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana,

Erjovčeva c. 2 (nasproti Dramskega gledališča)

Rotna trgažna trdevala Ogleda si sortirano zalogo!

Za vsako priliko nov klobuk

ali slamnik, brez stroškov, sebi, hterkam in dec boste izgotavljali in čudile se boste svojim uspehom, ako se udeležite učnega tečaja v mod. salonu

AL. VIVOD — MOZETIC,
Pred Skofijo 21/II. Drugi tečaj prične 5. maja.

* Okradel babico in pobegnil. Železniška policija v Zagrebu je aretirala te dni na južnem kolodvoru Josipa Pirkovića iz Moziroja v Savinski dolini, ker je bil na sumu, da je nameraval izvršiti tatvino. Pri njem so našli 4101 dinar, o kateri stvari je izjavil da jo je ukradel svoj babici, žandarmerija v Moziroju je potrdila, da je Perkoč res okradel svojo babico ter ji vzel 6250 din in 3 dolarje. Izročili so ga državnemu pravdnistvu.

* Poneverba v Ljutomeru. K naši notici pod tem naslovom se nam poroča, da pobegnil Franjo Trstnik ni poneveril nobenega zneska iz blagajne, ker do nje sploh ni imel dostopa, temveč je od Gospodarske zadruge v Ljutomeru pod lažljivo pretvezo izvalil nekaj predurila. Zapustil pa je precej dolga v raznih gostilnah.

* Cigava je krava? Dne 16. t. m. je prignel neznan možek do hiše najemnice Marije Malerjič v Podvinčah pri Ptuj sivo kravo, z velikimi ukrivljenimi rogovmi in prošil naj mu kravo postavi v hlev, češ da jo pride dva dni pozneje iskat. Majerlečeva je tulcu ustrezila, ker pa istega še vedno od nikoder ni, je prijavila zadevo orožnikom. Tujec je pri svojem odhodu pravil, da je služil in da si je kravo s prisluženim denarjem nekje kupil. Verjetno pa je, da je bila krava ukradena, kajti v nasprotnem slučaju bi se z njo najde gotovo že zglasil.

* Velika tatvina dolarjev. Trgovcu Arturu Wienerju iz Ivanka v Češkoslovaški je bila v torko med vožnjo od Dunaja do Trsta iz kovčka ukradena usnjata listnica z vsebino 30.000 dolarjev. Med vožnjo so se v kupeju nahajali trije možki, od katerih sta bila dva mlada tretji starejši in neka dama. Verjetno je, da je bila cela tatvina družba domenjena, kajti občevali so med seboj kot tulci, da so tako lažje okradli svoj žrtev.

* Velik vlom v Sromljah. V trgovino Fr. Petana v Sromljah so v noči na 22. t. m. neznan tatovt in napravili ogromen plen. Posrečilo se jim je odnesti več sto metrov raznega manufakturnega blaga, nekaj telečnih ustrojnih koč, nekaj podplatov in veliko množico jestvin. Skupna škoda znaša 38.030 Din.

* Roparski umor. V Bošnjakih na Hrvatskem so našli te dni dosednje sedemdesetletnega Aco Nikolića in njegovo ženo umorjeno na in oropano. Nikolić je bil premožen mož. Morilec se niso prišli na sled.

* Katastrofa v Kaštelanskem zalivu. Nesreča v kaštelanskem zalivu v Dalmaciji, o kateri smo že poročali, se je pripetila na ta način, da se je na čoln za 12 oseb vkrcalo 18 ljudi, vsled česar je voda zalila čoln in je pri tem utonilo 6 oseb. Pri tej priliki je prišlo do groznih prizorov. Neki otci je hotel rešiti svojega 8 letnega sina: vzel ga je na hrbet in skušal plavati. Med tem je neka potapljalca se ženska zgrabila fanika za nogo in nesrečni oče je moral spustiti sina, da reši lastno življenje. Neki ribiški čoln je rešil 12 potapljalcev. Trupla 6 utoplenecv doslej še niso našli.

* Cigan obsoljen na smrt. V Belovaru se je prošil tečen vršila glavna obravnava zoper cigana Martina Baloga, ki je v noči od 3. na 4. februarja, zavratno s sekiro umoril Jandra in Tino Miljur, ki sta za preko noči vzel pod streho, ker je prošil za prenočišče. Cigan je s sekiro težko ranil tudi maloletno hčerko Miljurjevo, ki pa je okrevala in pozneje spoznala in ovadila morilca. Obtoženeec je končno priznal zločin ter je bil obsoljen na smrt.

* Velika tatvina na Grosupljem. V Grosupljem je bil izvršen droben vlom v tamkajšnje manufakturno trgovino z. Narata. Ko je omenjeni trgovec včeraj zjutraj odprl svojo trgovino, je našel v prodajalni grozen nered. Bilo je takoj jasno, da se je pomoči izvršil vlom. Ugotovilo se je, da so doslej neznan zlikovec odnesel za približno 20.000 dinarjev manufakturnega blaga ter par sto dinarjev gotovine. Vlomilci so vdrli v lokal skozi glavna prodajalniska vrata. O vlomu sta bila obveščena orožniška postaja na Grosupljem ter poljijska direkcija v Ljubljani.

* Morilec Alč pridre pod ljubljansko poroto. Kakor smo že svojedobno poročali, je posestnikov sin J. Alč iz Ločnice nad Skofjo Loko, naščuvan od svoje ljubimke Marije Krekove, pred dvema letoma iz zasede ustrelil njenega moža, posestnika na Govejku. Kmalu po umoru je pobegnil v Italijo, kjer je živel po gozdovih kot drvar italijanske oblasti so Alča izročili in pride baje že v prihodnjem zasedanju pred ljubljansko poroto. Marija Krekova je bila, kakor znano, zaradi skrivnice pri umoru, obsoljena na dvajset let ječe in se nahaja v ženski kaznilnici v Zvezinah.

Iz Ljubljane

u— Odmerna najmarina. Davčna administracija naznanja, da je odmerna najmarina za davčni leti 1925. in 1926. dovršena. 15-dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čns od 1. do 15. maja. Davčni zavezanci imajo pravico vpogledati v odmernih tabelah le svojo davčno dolžnost (za druge se s 10 Din kolikovanem pooblastilom) pri mestnem magistratu, davčnem uradu za mesto Ljubljana ali pa pri davčni administraciji ob uradnih urah in zgoraj določenem času. Prizivni rok je skrajšan na 15 dni in se posebnim plačilnim nalogi ne bodo razpošiljali. Predpisi hišne najmarine onim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled odmerna, to je do 30. maja 1925. ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčni administraciji v Ljubljani, postane pravomočen. Priziv je podvržen taksi (kolku) 20 Din.

u— Načrt za zgradbo poslopja Poštne hranilnice bodo v poslopju tehnične srednje šole, I. nadst., soba 16, javno razstavljene prihodnji petek in soboto od 2 do 5 ure popoldne in v nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne. Vlagatelj nenaznanih načrtov naj se z navedbo svojega gesla pisмено ali osebno obrne na direkcljo Poštne hranilnice, podružnica Ljubljana, ki jim bo njih načrte vrnila.

u— Mestna uhožnica v Japljevi ulci je dobila kapelico z novim oltarjem, ki bo jutri dne 1. maja ob 6.30 zjutraj slovesno posvečen. Stari onemogli se ob tej priliki zahvaljujejo svojim dobrotnikom in se jim priporočajo v nadaljnjo podporo.

u— »Jurjevanje«. Ves svet se pomlaja — in tretjega maja — ob zgodnji že uri — potkal svet Jurij — na zrakse bo dur! — Prinesel na Grad — bo ljubo pomlad. — Povzročal tam gori — bo mnogo radosti — deli vsem navzočim — bo razne sladkosti. — Kdorkoli se bode tja gori podal — gotovo do smrti ne bode mu žal. 381

Se „Mirim“ čokolada
najboljša je nasladi, če boste jo kupovali, ne boste se kesali. 185-1

u— Sokol Moste priredi v soboto dne 2. maja ob 7. uri zvečer v telovadnici na Selu Masarykovo proslavo, združeno z družabnim večerom. K obilni udeležbi vabi vse članstvo in Sokolu naklonjeno občinstvo.

u— Sokolsko društvo v Štepanji vasi pozivlja vse člane in članice, da se udeležijo pogreba naraščalnika Prokopa Vuže, ki se vrši v četrtek ob 6. uri pon. iz Hrušice na pokopališču v Štepanji vasi Zbirališču ob 1/6. pred družbeno telovadnico. Udeležba v cilju z znaki. — Odbor.

u— Za Turkov sklad so darovali: Nelmenovna tverda 1000 Din, Nelmenovani 1000 Din, Vodmatski »Pobček« 1000 Din. Darovalcem iskrena hvala!

u— Dame bo začnalo dejstvo, da so imele udeležence učnega tečaja za izdelavo damskih klobukov in slamnikov popoln uspeh, ki se ga sedaj vsele. Umevno saj bodo lepe vsotice prihranjene in glave bodo tičale vendarle vedno v novih slamnikih in klobukih. Tečaj, ki traja par tednov (dve uri dnevno) se obnovi pri prične dne 5. maja v modnem salonu Alojzije Vivod - Mozetič. Pred Skofijo 21. II. Dame se vabijo, da se čimprej prijavijo. 247

u— Čevlarska zadruga v Ljubljani vabi vse svoje člane na sestanek, ki se vrši v petek dne 1. maja ob pol 20. uri v gostilni pri g. Mraku. Rimska cesta. Razgovor zaradi čevlarskega kongresa. — Načelstvo

u— Vstopnice za šah z živimi figurami na večerlišču »Atene« se dobe v predprodaji v trafikah ge. Praprotnik v Prešernovi ulici in na dan prireditve v petek dne 1. maja pri blagajni. Pri prireditvi bo svirala godba Dravske divizijske oblasti pod taktirko dr. Čerina.

u— Orkestralno društvo Glasbene Matice v Ljubljani. Vala v četrtek dne 30. t. m. zaradi skuken za Matični koncert odpade ter se vrši prihodnja vala v torko 5. maja.

u— Kulturno - znanstvena sekcija »Triglava« priredi svoj prvi sestanek v četrtek dne 30. aprila ob 20. uri v Akad. kolegiju. Predava tav. Grahov »O nacionalizmu«.

u— Zabavni večer s petjem, godbo, plesom in drugimi zabavnimi točkami, priredi pevski odsek »Grafika« v soboto, dne 9. maja v dvorani Kazine. Vse zabave, smehe in šaleželjno občinstvo se vabi na ta večer mičnosti, šegavosti in razigranosti, na katerem bo mladi grafični pevski zbor in šentjakovski orkester z vrhano mero zabave razigraval mlado in staro. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 10 Din. Vse dobiček gre v korist pevskega odseka »Grafika«.

Franz Molnar ev

„Gardni oficir“
pride v kino »Dvor«

u— Ljubljanskim. V Zvezli st. p. z. večnim zborom! Skupni vali možkih zborov za P. Adamčev »Zdravico« v soboto dne 2. maja ob pol 8. uri zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice in v nedeljo dne 3. maja ob 11. uri dopoldne (po skupščini) v veliki dvorani hotela Union. Polnočevitni udeležba je nujno potrebna! — Zvezin pevovodja Zorko Prelovec.

u— Za premijero šentjakobske operete (»Zorin god«) ki se vrši v nedeljo v Sokolskem domu na Viču, so karte v predprodaji v Zalaznikovi kavarni samo do sobote. Ker za uprizoritev vlada splošen interes, si torej pravočasno oskrbite primerne mesta!

u— Francosko predavanje s skiptični slikami. Dne 1. maja ob 6. uri popoldne bo predaval na univerzi g. A. Labourel o »Zapadnih Afriki, njenih prebivalcih in virih njenega blagostanja«. Predavanje bo ponazorjavale skiptične »like«. Vs prijeteli francoskega naroda in francoskega jezika se uljudno vabijo.

u— Trgovine v Ljubljani bodo, kakor nam sporoča gremij trgovcev, jutri, na 1. maja odprte kakor običajno.

u— Mesto venca na grob pok. go. Med. Subić, vdove po pok. ravn. Subiću je učiteljski zbor Tehniške srednje šole v Ljubljani daroval 500 Din dilaškemu podpornemu društvu na Tehniški srednji šoli.

u— Oddaja buffeta na mestnem kopališču. Mestna občina Ljubljana razpisuje za leto 1925. oddajo buffeta na mestnem kopališču na Ižanski cesti. Reflektanti se vabijo, da vložijo najkasneje do dne 7. maja v mestnem gospodarskem uradu pravilno kolikovanu ponudbo z navedbo najemnine, ki bi jo bili pripravljeni plačati.

u— Umrl v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrti slučaji: Marija Stor, žena umirovlj. železn. strovodnika, 80 let. — Ivan Kočič, sin tovara delavca, 5 dni. — Albin Schweitzer, bivši čevljar, 54 let. — Viljem Eberl, novorojenček trgovskega sotrudnika. — Neža Oražem, služkinja, 32 let. — Marija Rozman, dninarjeva žena, 40 let.

u— Vlom v stanovanje. Stanovanje pokove žene Antonije Popovič v Ržni dolini česta II. št. 7, je dne 27. aprila popoldne obiskal v njeni odsotnosti nepoznan umzoval. Odprl je vrata s ponarelenim ključem, nasilno odprl pleteno košaro ter vzel iz delavske knjižice 1700 Din gotovine. naka se je neovirano odstranil. Popovičeva je tatvino opazila šele naslednji dan in prijavila zadevo policiji, ki sedaj išče tatu.

Iz Maribora

u— Majske proslave v Mariboru bomo imeli letos kot lani tri. Socialisti imajo najprej zjutraj ob 5. uri budnico z godbo po mestu, ob 9. uri manifestacijski obhod po ulicah na Gamberinov vrt, kjer bo zborovanje s slovenskim in nemškim govorom in popoldne veselic v okolici. — Neodvisni še niso javno razglasili, kje bodo slavili prvi maj. — Narodni železničarji združili majsko proslavo s proslavo 15-letnice avstoja Zveze jugoslovskih železničarjev a veliko narodno prireditvijo v Narodnem domu. — Klerikalci imajo za delavstvo dopoldne mašo v frančiškanski cerkvi in nato zborovanje v klerikalni banki, popoldne pa izlet v Kamnico.

u— Masarykova zahvala mariborskim društvom. Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani je prejel od predsednice pisarne prezidenta CSR T. G. Masaryka prišreno zahvalo gospoda prezidenta mariborskim kulturnim društvom za telegrafično čestitko, ki so jo poslali ta društva s svojo Masarykove proslave dne 14. marca. Krasno uspeła proslava se je vršila pod vodstvom Jugoslav. - češkoslov. lize in so dobila posebno pismeno zahvalo za izkazano pozornost poleg J.-Č. lige tudi ostala sodelujoča društva: Slovanska študentska, Sokol, Klub dobrovoljcev in Klub izosol, razvernih oficirjev. Prezidentova zahvala je izzvala v mariborski javnosti veliko zadovoljenje.

u— Jugosl. - češkoslov. liza opozarja na današnje predavanje Ljudske univerze o moravskih in slovaških pokrajinah prof. Gruntarja s številnimi skiptičnimi slikami.

u— Traglična smrt motociklist. Minulo nedeljo je pridrl pri Koroški cesti z motornim kolesom na Glavni trg nekli Antos Stranišnik. Na vogalu v Stolni ulici je zadrl ob trotoar in se preuknil. Pri tem je dobil tako težke poškodbe, da jim je včeraj podlegel v mariborski bolnici.

u— Jih boli. Včerajšnja »Straža« ponovno stoka nad prireditvijo dr. Plivkovega shoda v klerikalnem št. ilju v Slovenskih gorah. Priznava pa že, da je bilo na shodu 30 udeležencev.

u— Policija je aretirala tatu, ki je kradel električne žarnice po hišah. Drugega tatu, ki je ukradel pri belem dnevu iz stanovanja čez 1000 Din vredno suknjo, pa še lovijo. Aretirana je bila neka tihotapka, ki je prodajala vithotapljene vžigalce. Po odsluženju kazni jo pošljejo čez mejo.

u— Začetek predstev s 1. majem. Od 1. maja dalje bodo prišlele predstave na mariborskem odru ob 20. (8. uri) zvečer kot je to običajno vsako leto v poletnem času.

u— Majniški pozdrav. v obliki od otrok izdelane knjižnega znaka, pošlje podnotno društvo za revne učence vsem staršem in mladim ljubom z iskreno prošnjo, da zni poklonijo za prvi maj dva dinarja. S tem pomladanskim darom hoče društvo našim revčkom oskrbeti perilo. Šaj nad 300 otrok nima najpotrebnejšega — čiste srajce. Odbor prosi in una, da nikdo udane nujne prošnje ne bo odklonil.

u— Tudi mariborski klerikalci se budo posrbili. Med direktivami rimskim romat

Iz življenja in sveta

Pavel Hindenburg

Osebnost monarhističnega predsednika demokratične republike.

Pavel Hindenburg, ali kakor je sicer njegov rodbinski primerek von Beckendorff und Hindenburg, je bil rojen, kot je »Jutro« kratko že pomnilo, 2. oktobra 1847, na Poznanskem, kjer je bil njegov oče nadporočnik 18. pešpolka Beckendorff so bili stara plemiška rodbina, ki je v 18. stoletju stopila v sorodstvo z rodbino Hindenburg. L. 1859. je bil mladi Hindenburg sprejet v kadetnico v šleskem Wahlstadtu, odkoder je bil pozneje premeščen v Berlin. Spomladi l. 1866, je zapustil kadetnico, kjer so ga vzgajali strogo v duhu nemškega militarizma in je bil dodeljen kot »Sekondlieutenant« 3. gardnemu pešpolku. Za Hindenburga se je začelo življenje stroga pruskega častnika sredi intenzivnega dela, ki je kinev v takratni pruski armadi, ker se je pripravljala v duhu Bismarckove politike na velika dela. Kmalu po vstopu v armado se je Hindenburg seznanil z vojaško stroko. Njegov polk je prekoraj pri Broumovu češko mejo ter se udeležil bitke pri Zdaru. Ta polk je odločil tudi bitko pri Kraljevem Gradcu. V bitki pri Chlumu je Hindenburg vodil pol čete in zanetil avstrijsko baterijo. Ko so bile voje operacije končane, je Hindenburg posetil tudi Prago, kjer se je podpisal kot 18letni pomočnik v spominu knjigo pri Schwerinovem spomeniku.

Po rusko - avstrijski vojni je odšel Hindenburg s svojim polkom v Hannover, kjer je našel drugo domovino. Do vojne l. 1870/71, je služboval kot polkovni pomočnik. Bil je v Sedanu in je zastopal svoj polk pri proglasitvi nemškega cesarstva v zračni dvorani Versailleskega gradu, o povratku v garnizijo se je začel pripravljati za vojaško akademijo, kamor je bil sprejet l. 1873. Prvi letnik ga ni zadovoljil, ker je moral premljevati staro vojno zgodovino, pač pa mu je izredno ugal praktični pouk v drugem in tretjem letniku. Njegovi tovariši v vojni akademiji so bili poznejši generali von Bülow, Eichhorn, Bernhard in dr. Priatelstvo s princem Aleksandrom je omogočilo Hindenburgu stike z berlinskimi znamenitostmi in političnim svetom. Po kratkem službovanju v hannoverskem polku je bil sprejet v glavni štab kot stotnik in dodeljen povelstvu II. armadnega kora v Stettinu. Njegova službena kariera na ni bila posebno lahka. L. 1881, odide kot šef štaba I. divizije v Königstein, kjer je deli časa deloval pod poveljstvom generala von Verdy du Vernois, znanega vojaškega strokovnjaka. Po treh letih je prevzel povelstvo čete v 58. pešpolku v Freustadtu na Poznanskem, toda že l. 1885, ga vidimo zopet v Berlinu, in sicer v glavnem štabu. Hindenburg, ki je kmalu avanziral do majorja, je deloval tu pri šefu glavnega štaba in avtorju operacijskega načrta proti Franciji, polkovniku grofu Schlieffenu. Načelnik glavnega štaba je bil takrat že stari Moltke, podnačelnik pa general Waldersee. Ko je postal l. 1889. Verdy du Vernois vojni minister in je hotel reorganizirati svoj urad, je bil major Hindenburg imenovan za šefa oddelka. V štirih letih se je tu seznanil z mehanizmom obsežnega vojaškega aparata. Nato mu je bilo poverjeno poveljstvo 19. pešpolka v Oldenburgu. Tu se je posvetil vzgoji podrejenih častnikov. Ostal pa je na tem mestu samo dve leti, ker je bil že l. 1896, imenovan za načelnika štaba VIII. armadnega kora (Koblenc), ki mu je načeloval takrat general Vogel von Falckenstein. Ker je bil po činu prestopar, da bi prevzel poveljstvo nehotne brigade, je postal l. 1900 novelnik 28. divizije in Karlsruhe in l. 1903 novelnik IV. armadnega kora v Magdeburgu. S tem je bila končana njegova vojaška kariera pred vojno. L. 1911, stopi 64letni general Hindenburg v pokoj. Pri Viljemu II. ni bil posebno dobro zapisan.

Svetovna vojna je poklicala vpokojene generala iz zasebnega življenja ter ga postavila za nekaj let v osrednje dogodkov, za katere se je zanimal ves svet. Ko so Rusi pod vodstvom generala Rennenkampfa prodrli v vzhodno Prusijo, je prišlo nemško vrhovno poveljstvo do preprečitja, da se to delo kot nalašč za Hindenburga. Situacija je bila skrajno kritična in cesar Viljem se je moral hoče-ruče vkloniti splošni zahtevi, naj pokliče starega generala na čelo VIII. armade. Načelnik štaba te armade je bil takrat general Ludendorff. Sliaina zmaga nemškega orožja pri Tannenbergu in na Mazurskih jezerih je pomagala obema generaloma do velike popularnosti v armadi in med ljudstvom. Hindenburgova zvezda se je z neverletno brzino dvigala visoko nad obzorje nemških vojaških kapacitet. Že v avgustu 1914 postane generaloberst, v novembru istega leta pa polni maršal in poveljnik vseh nemških čet na vzhodnem bojišču. Začetkom l. 1916, ko je ruska armada pod generalom Brusilovom pošteno nabrusila avstrijskim četam pete, dobi Hindenburg tudi delno poveljstvo na avstro - ovrski fronti. Toda Hindenburg ni ostal dolgo na vzhodnem bojišču. Neuspeh nemške politike v Rumuniji je povzročil Falkenhaynov padec in dne 29. avgusta 1917 postane maršal Hindenburg načelnik glavnega štaba. Nominelno je bil vrhovni poveljnik cesar Viljem, v resnici pa Hindenburg in načelnik njegovega štaba Ludendorff. Začetki novega »čezma« Hindenburg Ludendorff so prinesli Nemcem velike uspehe. Centralne države so se utrile v Rumuniji, zavezniška vzhodna fronta je prebita, zavezniška ofenziva na zapadnem bojišču se konča z neuspehom in nemško - avstrijsko sodelovanje pripravi Italijanom Caporetto. Nemško vrhovno poveljstvo pripravi glavni udarec na zapadu. Dogodki l. 1918, so vsem še živo v spominu. Koncem tega leta sta Hindenburg in Ludendorff spoznala, da je vojna za Nemčijo izgubljena. Velika Hindenburgova avtoriteta je pomagala novi republiškanski vladi spraviti poraženo armado domov, kakor je zahtevala zmagovita antanta.

V prvi polovici l. 1919, je bil Hindenburg poveljnik nemških čet, določenih za obrambo vzhodnih meja. Sedež njegovega štaba je bil v Kalbergu. 3. julija 1919 je zapustil aktivno vojaško službo ter se nastanil v Hannoveru. Ko ga je hotel Ludendorff pregovoriti, naj se še nadalje udeležuje aktivnega političnega življenja Nemčije v prid obnovitvi monarhične Hohenzollernov, se je Hindenburg odločno protivil in ni hotel sodelovati v tem pokretu, da si ni taill svojeja sovraštva do republikanskega režima. L. 1920, je izdal v Lipskem knjigo spominov pod naslovom »Aus meinem Leben«, ki ima pred znanim Ludendorffovim delom to prednost, da je pisana trezno in vsaj deloma objektivno. Koli sreče ga je znova postavilo na čelo nemškega naroda. Ko je vezhal svoje podrejene častnike in vodil nemško armado na bojišča, gotovo ni sanjal, da postane kdaj predsednik demokratične republike.

svet. Ko so Rusi pod vodstvom generala Rennenkampfa prodrli v vzhodno Prusijo, je prišlo nemško vrhovno poveljstvo do preprečitja, da se to delo kot nalašč za Hindenburga. Situacija je bila skrajno kritična in cesar Viljem se je moral hoče-ruče vkloniti splošni zahtevi, naj pokliče starega generala na čelo VIII. armade. Načelnik štaba te armade je bil takrat general Ludendorff. Sliaina zmaga nemškega orožja pri Tannenbergu in na Mazurskih jezerih je pomagala obema generaloma do velike popularnosti v armadi in med ljudstvom. Hindenburgova zvezda se je z neverletno brzino dvigala visoko nad obzorje nemških vojaških kapacitet. Že v avgustu 1914 postane generaloberst, v novembru istega leta pa polni maršal in poveljnik vseh nemških čet na vzhodnem bojišču. Začetkom l. 1916, ko je ruska armada pod generalom Brusilovom pošteno nabrusila avstrijskim četam pete, dobi Hindenburg tudi delno poveljstvo na avstro - ovrski fronti. Toda Hindenburg ni ostal dolgo na vzhodnem bojišču. Neuspeh nemške politike v Rumuniji je povzročil Falkenhaynov padec in dne 29. avgusta 1917 postane maršal Hindenburg načelnik glavnega štaba. Nominelno je bil vrhovni poveljnik cesar Viljem, v resnici pa Hindenburg in načelnik njegovega štaba Ludendorff. Začetki novega »čezma« Hindenburg Ludendorff so prinesli Nemcem velike uspehe. Centralne države so se utrile v Rumuniji, zavezniška vzhodna fronta je prebita, zavezniška ofenziva na zapadnem bojišču se konča z neuspehom in nemško - avstrijsko sodelovanje pripravi Italijanom Caporetto. Nemško vrhovno poveljstvo pripravi glavni udarec na zapadu. Dogodki l. 1918, so vsem še živo v spominu. Koncem tega leta sta Hindenburg in Ludendorff spoznala, da je vojna za Nemčijo izgubljena. Velika Hindenburgova avtoriteta je pomagala novi republiškanski vladi spraviti poraženo armado domov, kakor je zahtevala zmagovita antanta.

V prvi polovici l. 1919, je bil Hindenburg poveljnik nemških čet, določenih za obrambo vzhodnih meja. Sedež njegovega štaba je bil v Kalbergu. 3. julija 1919 je zapustil aktivno vojaško službo ter se nastanil v Hannoveru. Ko ga je hotel Ludendorff pregovoriti, naj se še nadalje udeležuje aktivnega političnega življenja Nemčije v prid obnovitvi monarhične Hohenzollernov, se je Hindenburg odločno protivil in ni hotel sodelovati v tem pokretu, da si ni taill svojeja sovraštva do republikanskega režima. L. 1920, je izdal v Lipskem knjigo spominov pod naslovom »Aus meinem Leben«, ki ima pred znanim Ludendorffovim delom to prednost, da je pisana trezno in vsaj deloma objektivno. Koli sreče ga je znova postavilo na čelo nemškega naroda. Ko je vezhal svoje podrejene častnike in vodil nemško armado na bojišča, gotovo ni sanjal, da postane kdaj predsednik demokratične republike.

Praška telefonska centrala

Na povabilo poštnega ministra so si praški novinarji v torek ogledali praško telefonsko centralo, ki bo v kratkem zamenjana z avtomatično centralo. Glavna centrala, ki jo danes oskrbuje vse telefoniste, ima 13.500 priključkov. Zvezo oskrbuje podnevi okrog 120, ponoči 16 telefonistov. Centrala je danes že tako preobremenjena, da ne more dovoliti nobene nove telefonske stanice, čeprav je gori navedeno število za moderno, velenostno Prago že davno mnogo premahljno. Zlo bo odpravljeno šele z uvedbo avtomatične telefonske centrala, ki je že skoraj dogotovljena in bo vsakomur stonila v funkcijo še tekom letošnjega leta.

Interurbana telefonska centrala, ki je imela pred vojno 46 vodov, razpolaga danes s 120 vodov, na katerih se vrši vsak dan okrog 1000 razgovorov. Službo oskrbuje podnevi okrog 50 uradnikov in uradnic, ponoči na seveda manj. Dohodki te medkrajeve centrala so tako veliki, da krijejo izdatke za vse praške telefonske naprave in dobi vrhu

tega še država približno 100.000 Kč čisteza dobička od nje. Medkrajeva centrala se bo v kratkem preselila v novo, nalašč za njo zgrajeno poslopje v Žižkovu.

Nova avtomatična telefonska centrala bo imela kapaciteto do 100.000 priključkov. Seveda pa bo to število doseženo šele po mnogih letih. Za enkrat je predvideno samo 20.000 priključkov.

Zločinec iz lenobe

Pariški policiji je prišel v roke neobičajen zločinec. Piše se Avgust Frou. Rojen je bil leta 1875, v Chatellerautu na Francoskem. Temu možu očita policija, da je postal zločinec samo iz lenobe.

Froujevo načelo je vedno bilo, da sme človek delati samo do 35. leta. Ko prekoraj to dobo, mora počivati, dobro jesti, piti in se zabavati. To enikurejsko gesto si je dal Frou natisniti na posebno tablico, katero je obesil okoli vratu ter jo je nosil sredi prsih in zadaj na hrbtu, da so jo lahko videli vsi ljudje.

Od svoje teorije je prešel Avgust Frou v prakso, katero izvršuje že 15 let in ki obstoji v tem, da ne dela nič, temveč neprestano misli na to, kako bi ubil čas z lenobo.

Od časa do časa, kadar mu je postalo življenje predolgočasno, se je Frou podal na policijski komisariat s prošnjo, naj ga za nekaj časa zapro. Toda policija ga seveda ni mogla vtakniti v luknjo brez povišja. Frou pa jo je kmalu prislil k temu. Povzročil je na ulici škandal, razbil kako šipo ali razžalil korarkoli. Tako je vedno prišel v ječo, za katero je poprej prosil brez uspeha. Avgust Frou je torej mož, ki je postal zločinec radi svojeza čudaštva. — Francoski časopisi gredo v analizi tega človeka še dalje in ga imenujejo državljanski rentierja. Obenem predlagajo, naj bi se zanj uvedla posebna kazni, ki bi obstojala v tem, da se ga ne kaznuje za noben prestop. Potem menijo, bi čudak nemara ozdravil in se lotil dela.

× **Zadnja prošnja do nezveste ljubice.** Strašen samonar je izvršil še dni 23letni kmet Halomus iz Chrtnic na Češkem, ker ga je zapustila ljubica. V usta si je vtaknil dinamitno patrono in jo zažgal. Eksplozija je raznesla nesrečnika na kose. Samonarlec je zapustil pismo, naslovljeno na bivošo ljubico, v katerem jo prosi, naj gre pri pogrebu tik za njegovo krsto.

× **Požar v južni Italiji.** Iz Reggia Emilie v južni Italiji prihaja vest, da je vas Coriano popolnoma pogorela. Coriano je pred petimi leti potres popolnoma porušil. Na razvalinah vasi so zgradili lesene barake, ki so sedaj zgorele. Pri požaru je bilo več ljudi ranjenih. Prehivalci so zopet brez strehe.

× **20.000 kilometrov daleč na vrh.** Približno pred enim letom se je ponesečil v bližini Adelaide v Avstraliji angleški parnik »City of Singapore«, ki sta ga eksplozija in požar hudo pokvarila. Ladijako razbitino je sedaj kupil kanitan Russel, ki kupuje take ladje. Parnik da prepeljati z Jevna nizozemskima vlačilcema iz Avstralije v Rotterdam. Vso razdaljo, približno 13.000 morskih milj ali okrog 20.000 km, unalo napraviti v štirih mesecih. Potem pride še rahlija razbitina v ladijedelnico na Holandskem, kjer jo bodo popravili, tako da bo »City of Singapore« zopet poraben. Sprav seveda ne bo več tak, kot je bil pred nesrečo. Na razbitem parniku se pelje pet mornarjev, ki naziho, da se ne utruga vrvi, s katero je privezana ladja na vlečilo.

× **Polet »Los Angeles« na Bermude.** Zonelin »Los Angeles« je napravil, kakor smo že javili, te dni svoj drugi polet na otočje Bermude, kakih 1000 km daleč. V petek se je povrnil na letališče Lakehurst. Zrakoplov je rahli za vso vožnjo na Bermude in nazaj 20 ur in 43 minut. Tudi tokrat je bila vožnja zelo neugodna in se je moral »Los Angeles« ves čas boriti z močnimi nasprotji.

Vam poiasni vse žele

in kaj vam je ukreniti, predno kupite blago za obleke, obleko, ali druga oblačila. Vsak moment se lahko informirate o cenah in kaj je na zalogi.

DRAGO SCHWAB - LJUBLJANA

nimi vetrovi. Ko je zrakoplov pristal na letališče v Lakehurstu, je divjal hud vihar, a kljub temu se je posrečilo balon spraviti srečno v hangar.

× **Negalantni učitelji.** Zveza angleških učiteljev je imela pred kratkim v Nottinghamu svoj redni letni občni zbor. Sprejela je resolucijo, po kateri ne smejo priznavati učitelji nobene telovadne nadzornice. Ako bi prišel učitelj ob službo, ker se je upiral nadzorovanju po ženskah, se obvezuje zveza učiteljev, da ga bo finančno podpirala. Sprejeta je bila še ena resolucija, ki izjavlja, da učiteljice ne smejo posevati dečkov, ki so stari nad sedem let.

× **Astronomska številka.** Ako bi hoteli iti na nam najbližjo zvezdostalnico, bi prej umrli, predno bi prišli nanjo. Vendar bi bilo zanimivo vedeti, kako dolgo bi trajalo potovanje. Tekoč bi rabil 120 milijonov let, da bi prišel do najbližje stalnice, naveden pešec pa, ki hodi z vojaškim korakom, celo skoraj 700 milijonov. Vso to nelzerno razdaljo pa napravi svetloba v štirih letih. Če pomislimo, da napravi svetloba v eni sekundi 300.000 km, si lahko izračunamo, kako daleč je do najbližje zvezdostalnice, namreč okrog 37 milijonov kilometrov.

× **Težek sodnik.** Pod sodnikom Crawfordom, velikanom, visokim skoraj 1 meter 90 cm, se je, kakor pišejo angleški listi, zadnjič zlomil uradni stol, ko je sedel mož na njem pri razpravi na sodišču v Edmonstonu. Sicer pa je bil ta stol že 40 let v rabi.

Dijaško življenje

Ferijalni Savez

Takoj v prvem početku povojne dobe se je naše organizatorično življenje usmerilo na skupno delovanje med Srbi, Hrvatini in Slovenci in to na vseh poljih javnega življenja. Vse kulturne in gospodarske organizacije, ki so došle životavile le na teritoriju svojega plemena, so razširile svoj program na ozemlje nove države. Počelo je novo vsestransko organizatorično življenje, kaiti celo širše mase so prišle do prepričanja, da so vsa tri plemena tesno vezana v eno ekonomsko, socijalno in kulturno celino.

Vsekakor dilaštvo ni zaostalo v tem delu. Izvolilo si je — a kakor sploh opazamo pri mladini vseh dob — predvsem kulturno delo. Že od leta 1919, datirajo prvi polizkusi, da se formira nepolitični dijaški centum. Naslednjega leta je na slovenskih tleh vzklikla ideja Ferijalnega Saveza, ki se je mahoma oklenila vsega jugoslovenskega dilaštva. Po vzgledu drugih narodov je kopica slovenskih dijakov (na čelu jim dr. Janže Novak in Kavčnik) osnovala nadstrankarsko počitniško dijaško organizacijo, ki je danes brezdomno največja in najmočnejša jugoslovenska dijaška organizacija. F. S. si je stavil nalogo, da agitira med akademsko in srednješolsko omladino, da prenottuje in se seznani z vso nado domovino. Jugoslovenska javnost je uvidela, kaj teži vedoželjno mladino in je z gostoljubnostjo, ki je Slovonom res prirojena, sprejemala potuloče dijakke pod svojo streho in jim dajala priliko, da vidijo življenje delavca, kmeta in meščana. Zakaj na tudi ne bil Sai se ravno pri teh — če smem tako imenovati — posetih izmenjavalo misli in besede o življenjskih prilikah pri nas in drugod in iz vseh teh pogovorov se zrcali bratska ljubezen, ki krepi mladino za delo za narod. Potovanja ostanajo odraslemu ferijalcu gotovo v trajnem spominu, kaiti v spoznanju svoje domovine ni samo nastil svoje radovednosti in vedoželjnosti, ampak je prišel do spoznanja, da je narod, ki živi na ozemlju od Triglava na do Vardara, zrel za skupno ekonomsko, socijalno in kulturno delo.

V dosego svojega cilja je F. S. vsekakor navezan na zunanjo pomoč. Država je upoštevala važnost te organizacije, dala F. S. ugodnosti na železnica in parobrodih. Pa tudi javnost ni zaostala v tem. Vsi sloji brez razlike na politično prepričanje so podpirali to organizacijo v njenem razvoju in čisto smo čuli laskava priznanja, da je F. S. s svojim programom ena naiholi priljubljenih jugoslovenskih dijaških organizacij. Naša javnost na tudi ve, da je vso pažnjo polagati vzgoji mladine in je tudi uravničeno prepričana, da bo v takih organizacijah vzgojena mladina — kot bodoči voditelji naroda — znala

Ker visoko conta
Krema Simon
(Krema Simon)
ni nobenega dvoma,
da bi ne postojala iz
istega higerijskega
vzroka tudi

MILO SIMON

Čisto in nevtravno Vaše mlo. — Te odgovarja isti skrbni popojnega vzdrževanja kože, je ne draži, temveč jo bojač s svojo milino in parfumom le čisti.

Prodeja se povsod: 3a
krema, puder in mlo Simon
Parfumerie Simon, 59, Fg. St. Martin, Paris

Sodišče je dalo stol popraviti, ali težki sodnik mu ni hotel več zapustiti svojega telesa. Zato je šel sam k lordu-kancelarju (vrhovnemu sodniku) in ga prosil, naj mu daje trden stol, kakor se spodobi sodniku. Njegovega Velikanstva. To je takej pomagalo, 24 ur kasneje je mizar šel oddati za sodnika Crawforda lep stol, okrašen s kraljevim gohom. Zraven je bilo pismo, kjer mu sporočajo, da so stol poprej preizkusili na njegovu moč in ugotovili, da lahko vzdrži težo sedmih normalnih mož.

čuvati narodne svetlinje, da bo znala trezno presojati stanovske težkoče in znala usmeriti življenje naše države na pravo pot.

Ruska perijedična fakulteta v Pragi

Oh koncu preteklega študijskega leta je dekanat ruske juridične fakultete v Pragi objavil obširno poročilo o uspehih dvehletnega obstoja te fakultete v Pragi. Fakulteta, ki je bila ustanovljena z velikimi žrtvami, je kmalu utrpela težko izgubo s smrtjo svojega ustanovitelja in prvega dekana prof. dr. P. I. Novgorodceva.

Pobuda za ustanovitev te fakultete je izšla iz zveze ruskih akademikov, ki bivaajo v tujni. Za sedež fakultete je bila izbrana Praga, kar je povsem umljivo, saj je češkoslovaški narod sprejel rusko inteligenčno emigracijo s pravo slovansko ljubeznijo in jo v vsakem oziru podpiral. Globoko nacionalno vsebino ruskega pravoslovja, njegovega zgodovinskega razvoja, njegovega ogromnega izkustva na praktičnem polju ni mogla podajati ruskemu študentu nobena evropska fakulteta. To se je moralo vršiti po ruskih učnih močeh in po tradiciji prejšnjih ruskih fakultet. Zato dolgujejo ruski akademiki veliko hvaležnost napram Karlovi praški univerzi, da je sprejela rusko fakulteto v svojo akademsko zaščito. Nove razmere pa so naložile fakulteti novih nalog in obogatile njen program za več novih disciplin.

Fakulteta posveča veliko pažnjo zlasti ustavo-pravnemu študiju zapadnoevropskih držav in kritično pažnjo zakonodaji in razvoju pravosodnega postopka v sovjetski Rusiji. Razen tega je tudi študij češkoslovaške ustave in tamnojnega pravosodja predmet živahnega zanimanja.

V preteklem študijskem letu je imela fakulteta 19 profesorov, 2 docenta, 7 privatnih docentov in 5 lektorjev. Slušateljev pa je imela fakulteta 498.

Ukrajinske visoke šole v Češkoslovaški. Na Češkoslovaškem obstajajo sedaj štiri ukrajinske visoke šole: ukrajinska univerza v Pragi, ki ima 700 slušateljev, visoka pedagoška šola v Pragi s 180 in ukrajinska poljedelska akademija v Poděbradu s 1400 slušatelji ter spomladanski letni odvojen umetnostna akademija v Pragi.

Slovenci na univerzi v Padovi. Letos je vpisanih na univerzi v Padovi 23 Slovencev in nekaj Dalmatincev, jugoslovenskih državljani. Jugoslovenski akademiki imajo svoj klub »Nanos«, ki je v prijateljskih stikih z vsemi italijanskimi klubi razen z onimi iz Julijske Krajine. Na univerzi ima dijaštvo različne organizacije, od gredištev, preko klerikalcev in socialistov, tja do ekstremnih komunistov in anarhistov. Skupna akademska reprezentanca nosi naslov »Associazione Gelladica«. Poleg Italijanov in Slovencev je na tej univerzi tudi precej Rusov, Poljakov, Čehov, Nemcev, Madžarov in Japoncev.

Frekvence na ljubljanski univerzi. V zimskem semestru 1924/25. je bilo vpisanih na ljubljanski univerzi 1242 rednih in 38 izrednih slušateljev, razen tega pa še 61 rednih in 35 izrednih slušateljic, toroj skupno 1376. Med temi je imela Monofška fakulteta 270 slušateljev in sicer 220 rednih in 50 izrednih, juridična 363 in sicer 376 rednih in 7 izrednih, medicinska 86, tehnična 330 in sicer 319 rednih in 11 izrednih teološka fakulteta pa 102 redna in 5 izrednih slušateljev. Število slušateljev je napram letnemu semestru 1924. naraslo za 216.

Komunisti in dijaške organizacije. Dijaško glosilo »Vidovdan« poroča, da se v zadnjem času komunisti in njih podobni elementi posvečajo dijaškim organizacijam velike pažnje na ta način, da vhitopajajo v dijaško vrsto svoje agitatorije, med katerimi se slasi odlikuje zazrizeni komunist-akademik Dušan Kermauer. Dijaštvo skuša parirati to postopanje komunistov in je odkrilo že nekaj važnih dokumentov, ki osvetlujejo prave namene komunističnih agitatorjev. Polagamo na srce tudi našim srednješolskim profesorjem, da se nekoliko bolj zanimajo za dijaško izvenšolsko življenje. Vse komunistične hujšake pa naj dijaštvo brezpozorno opazuje pristojnemu oblastvu.

Jean-Michel Renaitour:

Na zeppelinu!

(Iz spominov francoskega bojnega letalca.)

Med vojno sem bil pri zračni obrambi Pariza v Le Bourgetu. Stanovali smo v barakah. Po večerji smo piloti kvaritali.

Enkrat smo igrali do trideset na dva najst. Eden izmed nas se je dvignil in šel ven, da si ogleda nebo.

— Oblačno, je dejal, ko se je vrnil v sobo. Močan veter brije in danes ne bo alarma. Spali bomo v miru.

Torej... gremo spat? je predlagal nekdo.

— Idimo!

Tako smo se odločili in vsakdo je odšel v svojo sobo. Toda jedva sem bil pol ure v mrzli postelji in pričel snivati, ko me zbudi trkanje.

Bil je moj mehanik.

— Alarm! Alarm! je klical.

In v resnici, dve sekundi pozneje je sirena letalnega polja oglašujoč prestrgala zrak.

Bil sem naglo pripravljen, kajti oni, ki smo imeli prvi nočno službo, smo spali skoraj običeni. Treba je bilo samo nlesti v kožuh, nataktniti čelado in zaiahati letalo.

Letala, ki so bila prva določena za odlet, so stala že popolnoma pripravljena pred lopami. Tanki so bili ročni bencina in olja. Treba je bilo samo zavrteti propeler. Imeli smo vse urejeno kot ogniegasci ki v par trenutkih že lahko odrinejo.

Moje letalo je bil velik dvokrovnik tipa Voisin, ves črno pobarvan, tako da ga ni bilo mogoče izslediti po noči. Oborožen je bil s tonom 47 mm, kajti spadal sem k jati letal, katere specialni namen je bil lov na zeppeline.

Ko je sirena prenehala tuiti, sem že sedel na svojem sedežu in čakal samo še spremljevalca, ki se je malo zakasnil. Slednjič jo je primahal, se napol zaspan in menceja si oči.

— Kar hitro dragi moj, sem mu dejal. Zgoraj boš lahko spal naprej.

Propeler se je vrtil. Tovarš je hitro vstopil. Snutil sem poln plin in odtrčala sva. Trenutek pozneje sva bila že v zraku.

Noč je bila temna kot v rogu. Videl sem samo za seboj bliske reflektorjev na letališču.

Alarm je bil to pot resen in ne samo preizkušnja paznosti, kot se je bilo zgodilo že večkrat. To pot so prišla telefonska poročila s fronte, da so zapazili več zeppelinov, ki so hiteli v sme

ri proti Parizu. Že po očeh oficirjev, ki so stali poleg hangarjev, sem takoj spoznal, da gre to pot za res.

Moj Voisin se je neprestano dvigal; v temi žareči višinomir mi je končno pokazal, da sem dosegel 2000 metrov. V tej višini sem ostal.

Bilo je silno mraz. Roke, ki so držale krmilo, so prezebale v težkih, kožušastih rokavicah.

Tovariš je sedel sključen pred menoj v svoji luknji. Ali je spai? Gotovo ni verjel na resnost alarma.

En in pol ure sem se tako spreihal od Versailles do Chantillyja v višini 2000 metrov v popolni temi. Od sovraznika ne duha ne sluha. Tu in tam sem srečaval svoje tovariše, ki so za trenutke prižigali sprednje luči, zeleno in rdečo, da se prepreči trčenje.

Naglo smo se križali v silenciu gromenju naših motorjev. Brezdomno se je drugi pilot ravnotako tresel od mraza na praznem nebu kot jaz. Večkrat sem pogledal na letališče, ali nam žaromet potom Morseevjevih znakov ne javlja, naj se vrnemo. A letališče je ležalo v temi. Tudi Pariz je poginil večino svojih luči, v kljub temu sem ga dobro razlikoval.

Na nebu ni bilo še vedno ničesar videti.

Nenadoma pa, ko sem okrenil proti severu, sem opazil med dvema oblakoma v svitu žarometa ogromno, podolgasto maso.

»Zeppelin!« sem zakričal divje. Prijel sem za mikrofon in zatulil tovarišu: — Zeppelin! Zeppelin!

Zravnal se je in oba dva sva gledala ogromno zračno ladjo. Pogled nanjo je bil tako mogočen, da sva skoraj pozabila, da je to sovražnik.

Toda po prvih trenutkih presenečenja sem takoj snet prišel za telefon in zakričal svojemu topaničarju: — Streljaj, na takoj! Najprej vžigalno granato. Pa meri dobro!

Videl sem, kako je nameril top na velikana. Potem se je sklonil, da vzame granato.

Kakšna izredna prilika! Sestrelila bova velikana in skoraj brez vsake nevarnosti! Kakšna čast in slava!

Toda moj topničar je ohunno dvignil roke in še danes čujem besede, ki mi jih je povedal skozi telefon:

— Pozabil sem vzeti granate seboj.

(Prevel P. V. B.)

Gospodarstvo

Kongres trgovcev v Zagrebu

O I. kongresu trgovskih korporacij iz cele Jugoslavije, ki se je vršil v nedeljo in ponedeljek v Zagrebu, sino že poročali. Danes prinašamo v glavnih potezih vsebino na kongresu sprejetih resolucij, ki so jih izdelale štiri sekcije kongresa:

Centrala trgovskih združenj.

Prva sekcija kongresa trgovskih korporacij je na svojem zasedanju sklenila, da se osnuje Centrala trgovskih združenj s sedežem v Beogradu.

Predlaga da pravila o delovanju tega centralnega združenja se prepuščajo Zvezi trgovcev Hrvatske in Slavonije v Zagrebu kot zapoštelici tega pokreta. Zveza naj v smislu razprav v sekciji izdela in dostavi vsem združenjem pravila na presoji.

Prisilno združenja trgovcev v trgovska združenja.

Kongres trgovcev, na katerem so zastopniki po svojih strokovnih organizacijah trgovci iz cele kraljevine SHS, prosili kralja, vlado, da vnese v obrtni zakon odredbo, po kateri mora vsaka oseba ali družba, ki se namerava baviti s trgovino, postati član pristojnega trgovskega združenja, in šele, ko ta oseba ali družba dokaže, da je te zahteve zadostila, se ji sme izdati obrtno dovoljenje.

Degorov glave edinstvenega nastopa na gospodarskem kongresu.

Po izjemni debati o tem vprašanju je kongres sprejel resolucijo, da brez omejitve vsa načela pravnice poravnave izven konkurence in zahteva, da se dene nov zakon o prisilni poravnavi, ki bi popolnoma izključeval vsako zlorabo. Po izjavi ministra trgovine in industrije, kot zastopnika kr. vlade na kongresu, da je rešitev zakona o gospodarskem svetu, izdelan na konferenci 28. t. m. v Beogradu, usvojen od vlade, da po tem načrtu noben zakon, ki tanjša gospodarstvo, ne more priti pred Narodno skupščino prej, dokler ni bil odobren od gospodarskega sveta, in da je gospodarstvo v tem svetu zadostno zastopano, je kongres prešel preko tega vprašanja kot govornega dejstva. Kongres ugotavlja, da so se prometne prilike v naši kraljevini nekoliko porjavile. Pričakuje se znižanje postavk za potniški in blagovni promet. Poudarja se potreba čimprej širšega donosnega blagovnega imenika in nove prometne tarife, ki naj bo socialnejša in ki naj omogoča razvijanje gospodarskih in trgovinskih centrov. Brezgovorno se zahteva, da se tarifna komisija skliče čim prej. Končno se zahteva izenačenje tarif glavnih in vici-nalnih železnic.

Kongres trgovskih organizacij v Pragi.

Kongres trgovskih korporacij SHS v Zagrebu je sklenil: 1.) Gospodarska združenja v naši državi imajo biti zastopana na kongresu trgovskih organizacij celega sveta v Pragi l. 1925. po svoji reprezentaciji, v katero se imajo po naših nekvalifikiranih delegirati po trije člani. 2.) Reprezentacija se mora udeleževati vsega dela na tem kongresu. 3.) Predlaga in posvetovanja z organizatorji kongresa v Pragi se prepuščajo Zvezi trgovcev v Zagrebu. 4.) Zveza trgovcev v Zagrebu se priznava, da v sodelovanju z ostalimi gospodarskimi organizacijami naše države še pred sestankom prškega kongresa podvzame na pristojnem mestu korake v prazniju reforme kolektarja in določanja praznikov.

Potrebnja nekaterih monopolnih predmetov v l. 1924

Po končnovoljavni monopolisti statistiki državne monopolne uprave se je v prošlem letu prodalo 5.561.435 kg rezane tabake; od tega največ saskvega (3.784.445 kg), potem donavskega (697.333 kg), neretvanskega (238.921 kg) (697.333 kg), zetskega (547.121 kg), neretvanskega (238.921 kg), moravskega (229.232 kg). Ta številka predstavlja tretjino žetve in polovico celokupne potrebe. V celem se je prodalo 2.681.531.689 komadov cigarete. To se pravi, da je prišlo na vsak mesec leta nad 200 milijonov in na vsak dan okrog 7 milijonov cigaret. Unoraba cigar, ki v Jugoslaviji še ni zelo udomačena, je dosegla 43.683.812 komadov in je bila torej okroglo 50 krat manjša kakor potrebna cigarete. Zvečilec in nihalnega tabaka se je prodalo 143.651 kilogramov in tobačnega ekstrakta 1501 kg. Vse te predmete je prodala monopolna uprava za 1.593.177.139 dinarjev.

Zanimivi so tudi podatki potrošne vitalit. Monopolna uprava je prodala za polovico manj kakor privatne tvornice. Za 56.817.517 škatlic je monopolna uprava od prodalcev, ki plačajo za škatlico 95 par, dobila 54.149.336 Din. Prodnikcija ene škatlice vitalit stane v privatnih tvornicah samo 18 par, monopolna uprava pa še izterja od vsake škatlice 6 par. Na ta način je monopolna uprava pobrala od skupno 126.209.900 škatlic vitalit 84.432.084 dinarjev.

Prvovrstnega cigaretnega papirja se je prodalo 25 milijonov zavojev in drugovrstnega cigaretnega papirja 60 milijonov zavojev. Dohodki so znašali 97.184.555 Din. Razen tega je mo-

nopolna uprava za 33.961.450 zavojev, ki so se proizvedli v privatnih tvornicah, prejela kot davek 30.934.390 dinarjev. Za vsak zavejček je treba plačati 90 par. Produkcija vsakega zavojčka stane 30 par.

Hipotekarna banka jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani

Občni zbor Hipotekarne banke jugoslov. hranilnic v Ljubljani se je vršil dne 28. t. m. v posvetovalnici banke ob udeležbi 22 delničarjev, ki so zastopali 34.184 delnic odnosno 6833 glasov.

Predsednik dr. Oton Fetichek je v svojem poročilu povdarjal zvišanje delniške glavnice od Din 2.500.000 na Din 5.000.000. Premembo pravih nanašajočo se zlasti na to zvišanje delniške glavnice in spremembo dosedaj na ime se glasečih delnic v delnice na prisnosa je ministrstvo trgovine in industrije odobrilo.

Ravnatelj Ivan Mikuz je poročal o povolnih uspehih za leto 1924. Pričakovati je, da bo banka vsled pooblastila za trgovino z devizami in valutami razširila krog svoje klijentele.

Iz poročila oziroma predloženega letnega zaključka posnemamo, da bilanca z dne 31. decembra 1924, izkazuje sledeče večje postavke: aktivna: račun blaginje: 295.432.12 Din, račun efektov: 500.327.75 Din, račun eskompta: 125.000 Din račun naložb rezervnih skladov: 296.843.81, račun dolžnikov: 24.939.674.46 Din, Pasiva: račun komunalne glavnice Din 5.000.000, račun komunalnih zadolžnic in zastavnih listov Din 920.925, račun denarnih vlog: 19.298.232.45 Din, Čisti dobiček poslovnega leta 1924, znaša Din 446.136.83. Celokupni promet vseh računov v letu 1924, je znašal Din 329.675.296.04.

Na predlog upravnega sveta se je sklenilo izplačati za poslovno leto 1924, 10%no dividendo.

Imenom nadzorstva je višji knjigovodja Fran Pretnar je predlagal upravnemu svetu absolutorij, predsedstvu in vodstvu zavoda pa je izrekal zahvalo za uspešno delovanje.

Poročila predsednika, ravnatelja in nadzorstva so bila z odobravanjem sprejeta ter sta se predložena bilanca in zaključni račun zguze in dobička soglasno odobrila, upravnemu svetu in nadzorstvu pa se je podelil absolutorij.

Pri dopolnilnih volitvah v upravnem in nadzorstveni svet so bili po večini ponovno izvoljeni dosedanj člani.

Tržna poročila

Novosad ka blagovna borza (29. t. m.) Pšenica: baška, 2 vagona 474, Turšica: baška, 5 vagonov 177; baška, ladja, 5 vagonov 185; za maj, 5 vagonov 185; sremska, 2 vagona 182.5. Moka: «0», 1.5 vagona 660; «6», 2 vagona 510. Tendence nespremenjena.

Zagrebski tedenski sejem (29. t. m.) Sejem je bil slab. Cene stacionarne. Za inozemstvo se ni prodalo nič. Za kg žive teže so notirali: bik 7 — 10, krave 1. 10 do 11, II. 7 — 9, III. 3.50 — 6, mlada živina I. 10 — 11.50, II. 9 — 10, teleta 9 — 12.50, svinje nepitane 12.50 — 14, prasci do 1 leta 12 — 13.50, nad 1 letom 12 — 14 Din. Kojni 4000 — 9000 Din par po kakovosti. Krma: navadna detelja 150 — 165, lucerna 125 — 150, seno I. 100 — 135, II. 75 — 100 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (28. t. m.) Doga 14.717 komadov. Od tega iz Jugoslavije 477. Notirajo za kg žive teže: debele svinje I. 2.10 — 2.20 (izjemno 2.25 — 2.30), srednjeteže 2 — 2.10, kmečke 2 — 2.20, stare 1.90 — 2.05 in mesne 1.75 — 2.20 (2.25) šilinga. Cene debelih svinjaj evrsite, mesnim pa so nazadovale za 10 grošev pri kg.

Dunajska borza za kmetijske produkte (28. t. m.) Radi nižjih tečajev na ameriških žitnih tržiščih je bilo dunajsko tržišče brez posla. Ameriška pšenica se je pocenila. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 52 — 53, madžarska s Poljska 54.50 — 55, jugoslovenska 54 — 55, Rosafé 51.50 — 52; turšica: 27.50 — 28.50; rž: domača 50 do 51 šilingov za 100 kg.

Stanje Narodne banke 22. t. m. V tretjem tednu t. m. se je novčanična podloga znatno povečala, in sicer za 12.706.368 na 440.636.695 Din v zlatu in neznane vrednosti po predloženih paritetah. Obtok novčanice je v istem času nazadovale za 18.7 milijona na 5.563.338.050 Din.

Zagrebski veliki sejem. Kakor poročajo iz Zagreba, so potekali prvi štirje dnevi sejma v normalnem trgovinskem poslovanju. Kupci prihajajo iz vseh pokrajin države. Včeraj je bilo zlasti mnogo posetnikov iz Srbije, Vojvodine in Bosne. V torek je bilo vseh posetnikov, kakor se računa, okrog 20.000. Zanimanje kupcev je prilično enakomerno za vse stroke. Včeraj je beležila precejšnje zaključke tekstilna, perlna in modna stroka. Zanimanje je vladalo tudi za lesne izdelke in za avtomobile ter avtomobilske pritlikline.

Dohodki glavnih carinaric v prvi dekadi aprila t. l. so znašali 59.244.016 D'n. Največje dohodke beleži Zagreb južni kolodvor, in sicer 10.111.328 Din; potem slede Beograd — Sava 9.024.860, Beograd — železniška postaja 6.283.108 Din, Ljubljana 4.360.044, Novi Sad 2.897.206 Din, Maribor 2.825.451, Subotica 2.687.883 Din, Skopje 2.139.383, Sarajevo 2.129.340 Din, Zagreb 1.557.322, Velika Kikinda 1.407.157, Sombor — Beždan 1.368.538, Veliki Bečkerek 1.265.293, Pančevo 1.112.188 Din in ostale z manjšimi zneski. Od teh omenjamo še Jesenice 552.037 in Rakek 508.777 D'n. Skupni dohodki v istem času lanskega leta so znašali 53.932.801 Din.

Naš vojni park. Skupno število lokomotiv, ki so v prometu, znaša 1626; od tega 1197 normalnotirnih in 429 ozkoširnih. Pokvarjenih in izven prometa je 810 normalnotirnih lokomotiv ter 314 ozkoširnih. Splošno stanje vagonov je naslednje: v prometu je 27.911 normalnotirnih in 3928 ozkoširnih vagonov. Pokvarjenih je 16.412 normalnotirnih in 1079 ozkoširnih vagonov.

Za novo posojilo v inozemstvu. Iz Beograda poročajo: Finančni minister namerava v sporazumu z ministrom za kmetištvo in vodo ter po odobrenju ministrskega sveta uvesti pogajanja za sklenitev hipotekarnega posojila v inozemstvu ki bi služilo za ustanovitev Državne kmetijske banke.

Snovanje centralnega denarnega zavoda. Iz Beograda poročajo, da pripravila finančno ministristvo načrt o ustanovitvi centralnega denarnega zavoda, katerega naloga bi bila, urediti celokupni denarni promet v državi.

Prenos loške podružnice Praštedione v Palancko. Pred kakimi 10 leti je ustanovila Prva hrvatska štedionica v Iloku (Srem) podružnico s tem, da je prevzela neko tamošnji hranilnico. Ker je večina klijentele te podružnice v bližini Palanke, je banka sedaj sklenila prenesti svojo loško podružnico v Palancko.

Graditev proge Podgorica — Plavnica se prične te dni. V kratkem se bo začelo tudi s trasiranjem nove proge Trebinje-Nikić.

Posojilo vojvodinskih mest. Župan mesta Pančevo je poslal vsem okolišnim načelnikom v Vojvodini okrožnico, v kateri prosi, da ga podpirajo pri akciji za sklenitev večjega posojila v znesku 5 do 10 milijonov dojarjev, ki bi se porazdelilo med večja vojvodinska mesta. Ta predlog je naletel na veliko zanimanje v Novem Sadu, Subotici in Somboru. Pogajanja za to posojilo so se že pričela.

Rekordna letina pese v Češkoslovaški. Centralno društvo češkoslovaške sladkorne industrije je priobčilo natančnejše podatke o množini sladkorne pese, ki se je predelala v tej kampanji. Znašala je količina predelane pese 8.2 milijona ton, to je za okroglo 250.000 ton več, kakor v zadnji predvojni kampanji. Količina letošne pese posejana površina v Češkoslovaški, se bo vedelo šele v početku prihodnjega meseca. Ceni se da ne bo posebnih sprememb napram lani.

Ustanovitev češkoslovaške pomorske parobrodarske družbe. V Pragi se glede na svobodno cono v Hamburgu in Stettinu snuje parobrodarska družba za pomorsko plobovo. Prijavljeni odbor se je že osnoval.

Kartel madžarskih tekstilnih tvornic. Madžarske tekstilne tvornice snujejo organizacijo, ki bi enotno uredila prodajne pogoje in ustanovila kontrolo nad zamudnimi plačili. Pristop je prijavilo že okrog 50 tvornic. Za morebitne izgube pri kreditiranju se osnuje poseben fond. Akcija ima predvsem namen, da obvaruje člane pred neopravičljivimi izravnami pri insolvencah.

Ponovna uvedba žitnih carin v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo, da stopijo sistirane žitne carine v Madžarski zopet v veljavo s 1. majem t. l.

Znižanje cene cinkovih pločevin v Nemčiji. Zveza rensko-vestfalskih trgovcev s cinkovo pločevino je znižala temeljno ceno za cinkove pločevine v veljavo od 23. t. m. na 91 mark za 100 kg (doslej 95 mark). Znižanje se je izvršilo iz konkurenčnih ozirov na svetovnem trgu.

Povolno stanje posevkov v Rusiji. Po ruskih uradnih podatkih je stanje posevkov v Rusiji v splošnem zelo povolno. Samo v delu pokrajine ob Volgi je zima posevkom škodovala. Pomladanska dela povsod ugodno potekajo.

Ukinitev izvozne carine na les v Poljski. Poljska vlada je v svrhu pospeševanja izvoza lesa ukinila izvozno carino na jamski les, na les za papir in nekatere druge vrste lesa.

Ameriški kapital v inozemstvu. Iz Newyorka poročajo: Po poročilu trgovinskega urada je sedaj naloženih v inozemstvu 10 milijard dolarjev. Pred vojno je znašala svota v inozemstvu naloženega ameriškega kapitala samo 2 milijardi dolarjev. Ta veliki odtok denarja v inozemstvo se v ameriških bančnih in trgovinskih krogih zasleduje z naraščajočo vnemirjenostjo, ker se ti boje, da bi to sčasoma moglo neugodno vplivati na trgovinsko bilanco.

Svetovna produkta premoja v prošlem letu je znašala po ameriški statistiki (Geological Survey) 1350 milijonov ton na pram 1359 milijonov ton v letu 1923., 1226.2 milijona ton v 1922, in 1366 milijonov ton v l. 1913. Od celokupne produkcije je prišlo na Zedinjene države v letu 1924 39%, v letu 1923, 44% in v letu 1922, 36%.

Zunanja trgovina Polgarske za prvih 11 mesecev prošlega leta je bila po uradnih podatkih naslednja: Izvažali so se izključno produkti poljedelstva in živinoreje. Na prvem mestu je tobač, ki se izvažal v listih in katerega izvoz je dosegel vrednost 1575 milijonov levov. Potem slede: turščica v vrednosti 927 milijonov levov, jaja v vrednosti 566 milijonov, fižol v vrednosti 373 milijonov, pšenica moka v vrednosti 105 milijonov, svileni kokoni v vrednosti 92 milijonov, ročna esenca v vrednosti 88 milijonov, pšenica in fine moka v vrednosti 82 milijonov, ječmen 78 milijonov, zoveda 68 milijonov, jagnjetje kože 64 milijonov, drobnica 58 milijonov levov. Pri v o z u so na prvem mestu tekstilije v vrednosti 1947 milijonov levov. Potem slede: kovine in industrijski kovinski izdelki 871 milijonov, stroji, instrumenti in podobno 408 milijonov, les in lesni proizvodi 260 milijonov, usnje in usnja iz izdelki 206 milijonov, olja, masti in podobno 193 milijonov, gumi, mineralna olja in podobno 154 milijonov, kamele, prst, steklo in njihovi proizvodi 131 milijonov, papir karton in izdelki 198 milijonov levov, dalje kemijski izdelki, kolonijalno blago in drugo.

„Bleščeče belo perilo“
brez truda le z „Zlatoplod“ milom.
Zahtevajte vedno Zlatoplod milo!

Borze

29. aprila

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupciški zaključki.) Vrednote: 7% posojilo 60 —61.5, Volna škoda 161.5—162 (162), Celjska posojilnica 210—213, Ljubljanska kreditna 217—0, Merkantilna 110—124, Praštediona 800—835, Kreditni zavod 190—200, Strojne 0—134, Trbovlje 385—390, Vevče 110—118, Stavbna 265—280. — Blago: les: hrastovi hlopi, I. in II., od 25 cm premera naprej, fco nakl. postaja 20 vaz. (550); smrekovi ali jelovi hlopi, 25 cm, x do 8 dolžine, fco nakl. post. 250—0; hrastovi plohi, fco meja 1400—0; bukova drva, 1 m dolžine, suha, polena fco meja 25—0; poljski pridelki: pšenica: Rosafé rinfusa, par. Ljubljana 0—460, avstralska, jutne vreče, par. Ljublj. 0—465; otrobi pšenčni: debeli par. Ljubljana 210—220, drobni par. Ljubljana 0—190, turščica promptna, par. Ljubljana 210—220, oves makedonski orig., par. Ljubljana 0—345; fižol ribničan, fco kolodvor Ljubljana 300—0.

ZAGREB. V efektnih tendenca nespremenjena. — V devizah je bila v početku sestanka tendenca nespremenjena, proti koncu pa se je nekoliko učvrstila, kar je izrazilo majhen skok tečajev v posameznih devizah. Blaga je bilo drugače precej in tudi Narodna banka je pokrivala povpraševanje v posameznih čekih. Promet je bil v splošnem majhen. Notirane so devize: Dunaj 863—883, Berlin 1462.5—1477.5, Budimpešta 0.0865—0.0885, Bukarešta 0—28.5, Italija izplačilo 252.67—255.67, London izplačilo 298.4—301.4, ček 298.4—301.4, Newyork ček 61.38—62.38, Pariz 322.25—327.25, Praga 182.5—185.5, ček 182.375—185.375, Svica 1195—1205, ček 1195—1205, efekti: bančni: Litoral 60—61, Trgo 15—16, Eskompta 105—106, Kreditna Zagreb 105—106, Hipo 59—60, Jugo 95—98, Obrtna 66—68, Praštediona 800—802.5, Sprska 130—132 Narodna 0—3600; Industrijski: Eksploatacija 42—43, Drava 190—192, Dubrovačka 560—565, Sečerana 580—590, Nihag 49—51, Gutmann 365—380, Slavonija 55—56, Trbovlje 380—387.5, Vevče 110—120; državni: 7% posojilo 62—63, Volna škoda per kasa 161—162, obračun 161—161.5.

BEograd. Tendence v devizah čvrstejša. Narodna banka je intervenirala v devizah na Svico, Newyork in Prago. Promet je bil majhen. Notirane so devize: Berlin 1470—1490, Dunaj 875—877, Budimpešta 0.086—0.087, Bukarešta 28.5—28.75, Italija 254—254.75, London 299.75—300, Newyork 61.9—61.975, Pariz 323—324, Praga 183—184 Svica 1200—1202.

CURih: Beograd 8.375, Newyork 516.25, London 24.93, Pariz 27.05, Milan 21.17, Praga 15.30, Budimpešta 0.007225, Bukarešta 2.30, Sofija 3.775, Dunaj 72.70.

TRST: Beograd 39.30 — 39.50, Dunaj 0.0342 — 0.0348, Praga 72.20 — 72.50, Newyork 24.35 — 24.45, Curih 473 — 474.50, dinarji 39.10 — 39.40, 20 zlatih frankov 93.50 — 95.

DUNAJ: Beograd 11.4575 — 11.4975, Berlin 168.75 — 169.35, Budimpešta 99.38 — 99.70, Bukarešta 3.1575 — 3.1775, London 34.34 — 34.44, Milan 29.04 — 29.16, Newyork 709.35 — 711.85, Pariz 37.08 — 37.24, Praga 21.01 — 21.09, Varšava 136.13 — 136.63, Sofija 5.1475 — 5.1875, Curih 137.43 — 137.93, dinar 11.43 — 11.49.

PRAGA: Beograd 54.70, Dunaj 476.25, Rim 138.50, Curih 655.25.

BERLIN: Beograd 6.78, Dunaj 59.07, Milan 17.20, Praga 12.43, Curih 81.265.

LONDON: Beograd 29.5, Italija 118, Newyork 494.06, Svica 247.6.

NEWYORK: Beograd 1.61, Italija 4.10, London 4.83 in pet osmink, Svica 19.39.

Sport

Avstrija: Madžarska

Ena največjih mednarodnih tekem kontinenta, tekma med avstrijsko in madžarsko reprezentanco se vrši prihodnje nedeljo na Dunaju. Da sta obe moštvi v izredni kondiciji in da vsled tega obstoji velika zanimanje za nedeljski boj, nam kažejo zadnji rezultati, ki sta jih dosegli imenovani moštvi. Madžarska je premagala Svico s 5 : 0, dočim je Avstrija porazila isto moštvo z 2 : 0, a pred 14 dnevi po kasni igri premagala francosko reprezentanco s 4 : 0.

Madžarsko moštvo je sestavljeno nastopno: Zsak, Vogl II., Vogl III., Fuhrmann, Weber, Blum, Krutner, Tanacs, Orth, Kohut, Jenny.

Avstrija bo postavila isto moštvo kakor proti francoski reprezentanci, le mesto srednjega napadalca bo igral mali Horvath od Simmeringa. Avstrijsko moštvo bo torej to: Aigner (Simmering), Rainer, Blum (oba Vienna), Kurz (Simmering), Resch (Wacker), Nietsch (Rapid), Cutti (Amateure), Gschweid (Vienna), Horvath (Simmering), Wieser (Amateure), Wessely (Rapid).

S kako nestrpnostjo so budimpeštanski sportni krogi pričakovali objavo avstrijskega moštva, se vidi iz tega, da so budimpeštanski sportni listi pridelili takoj posebne izdaje s sestavo tega moštva.

Tekmo bo sodil eden najboljših angleških sodnikov Howeroft.

Službene objave LLAP. (Hajzenska sek. cija). V nedeljo 3. maja ob 11. uri se vrši na igrišču T. K. D. Atena prvenstvena hazenska tekma Lask: Ilirija, Sodi savezni sodnik iz Zagreba. Oba kluba imata postaviti po tri reditelje, ki se imajo javiti pri al. bujočem podsvetnem odborniku Sancinu S. ob 10.45. Ob 9.45. morata postaviti klub za Atena in Hermes po eno kompletno hazensko moštvo na igrišču T. K. Atena. Pri tej tekmi polaga praktičen hazenski sodniški izpit g. S. Sancin. Oba imenovana kluba imata za to tekmo postaviti po tri reditelje. Podsvetni službujoči odbornik predsednik Slamič. Blagajno vodi ga. Pajničeva. Blagajna se odpre ob 9.45. Cene: sedeži 12 Din, stojšča 8 Din, dijaška 5 Din, mladinske 3 Din. Tajnik.

Prvenstvena hazenska tekma Ilirija: Lask. V nedeljo 3. maja se vrši na igrišču T. K. D. Atena ob 11. prvenstvena hazenska tekma Ilirija: Lask, Ilirija, kot najmočnejša družina Slovenije odnese sigurno zmago, vendar pričakuje vsa sportna javnost prvi nastop družine Laska z veliko radovednostjo in zanimanjem, ker so člani imenovane kluba dolgo časa marljivo trenirali in pokazali v treningih zelo velik napredek. Sodi savezni sodnik iz Zagreba. Ob 10. se vrši na istem igrišču po podsvetu določena prijateljska tekma Atena: Hermes, pri kateri se bodo vršili sodniški izpiti. Tudi ta tekma obeta biti zanimiva, ker sta obe družini v dohri formi in je izid tekme negotov. Vstopnice (sedeži 12 Din, stojšča 8 Din, dijaška 5 Din, mladinske 3 Din) veljajo za obe tekmi.

O prepovedi medmestne tekme Ljubljana: Celovec piše dunajski «Sport/Tagblatt»: Prošlo nedeljo bi se morala vršiti v Celovcu medmestna tekma med reprezentancama Celovca in Ljubljane. Koroška državna vlada pa je to tekmo prepovedala, ne da bi navedla vzroke. Koroški sportni krogi so bili vsled tega koraka vlade zelo presenečeni. Koroška deželna vlada bi se bila lahko informirala, kako prirčno so bila celovška nogometna moštva sprejeta v Ljubljani od tamošnjih oblasti in tudi prebivalstva.

Sporazum med Češkoslovaško in Madžarsko. Pogajanja, ki so se vodila med češkoslovaškim in madžarskim nogometnim savezom so naposled ugodno končala. Dosel se je sporazum v vprašanju profesionalizma, nadalje sta oba saveza sklenila kartel glede prestopitve igralcev. Igralci, ki se preseli iz Madžarske na Češkoslovaško ali obratno more takoj igrati, ako mu prvi savez izda odpustnico. Sicer velja zanj šest mesečna prepoved igranja. Igralci, ki je kaznovan od enega obeh savezov, ne more igrati prej, preden mu ne poteče kazen.

Hoff suspendiran. Znani norveški hokeistlet in vetovni rekorder v skoku ob palici je kot svojega saveza suspendiran, ker je kot kritik v listih ostro kritiziral delovanje svojega vrhovnega foruma. Hoff je kaznovan s šestmesečno prepovedjo staranja.

Baron Couberlin, dolgoletni predsednik Mednarodnega olimpijskega odbora je oficijelno sporočil, da bo praški olimpijski kongres zadnji, kateremu bo predsedoval, ker iz zdravstvenih razlogov ne more več sprejeti zopetne izvolitve.

Zamorec teče na 220 jardov v rekordnem času. Iz Nairobi Kenja (Vzhodna Afrika) javljajo, da je pri lahkoatletskih prvenstvenih tekmovaljih, ki jih je v tej koloniji priredila afrikanška Athletic Association, zamorec Owino v finalu na 220 jardov (201.25 m) z 20.8 dosegel čas svetovnega rekorda, ki ga je leta 1921. postavil Paddock. Poročilo pravi, da je Owino tekel na zelo slabem tekalniku, da ni nič treniral in da nima niti najmanjšega tehničnega znanja o teku.

Jožica Keršmanc:

Ženitev dimnikarja Luke Civhe

I.

Tisti večer sva sedela sama v krčmi, moj prijatelj dimnikar Luka Civha in jaz.

«Zagrni okno, Marta!» je rekel Luka debeli natakari in udaril s prazno steklenico po mizi. «Pa še en liter ga boš prinesla, tistega cekinastega, ki se tako lepo svetli!»

Potem se je nagnil k meni: «Veš, ob zagnjenem oknu in tistem cekinastem vinu mi je duh tako nekako prožen in čil, čudovito spočit in lahek in tako lepo se da pripovedovati... miš se ni treba truditi... jezik se kar sam vrta v čeljustih... In, brate — nekaj imenitnega ti moram nocoj še povedati! Ali uganješ, kaj se mi je danes pripetilo?»

Debelo sem ga pogledal in se mu zasmejal v obraz.

«Pa ne da bi bil pri svojem dimnikarskem poslu podrl kakšen dimnik, prijatelj dimnikar?»

Še bolj debelo me je pogledal Luka Civha sam in se ni mogel načuditi. «Ampak, človek krščanski — ti si čarovnik, če ne celo prerok!» je besno zasopihal proti meni. «Kdaj si mi pogledal tako globoko v dušo, da si videl v njej stvari, ki so skrite tujim očem? Res je, dimnik sem podrl, toda dimnik posebne vrste, in na poseben način sem ga podrl...»

«No, kaj?»

«Oženil se bom!»

Planil sem pokonci in stresel Luko za ramo.

«Luka, ti se šališ?»

Njegov pogled pa je ostal miren in svetel.

«Nič se ne šalim... res se bom oženil. Še ta mesec bo porokal Zaljubljen sem tako, da bi njej na čast pisal pesmi, če bi jih znal. Ti, ki si preživel že toliko ljubezni, veš, kaj se pravi ljubiti. Ljubiti se pravi noreti...»

«In če nihče drug na svetu, ti, Luka Civha, ti sedaj noriš!»

Natočil si je kozarec in izpil do dna. «Da boš odrešen od hudega poželenja in različnih izkušnjav, ti povem, kje imam nevesto. Tam v predmestju živi nagačevalec Jernej Šempaj, vdovec s svojo hčerko Kunigundo, ki je prav za ta punca. Ne nje, nagačevalca, in ne nje, lepe Kunigunde, nisem poznal do danes. Slučajno pa sem bil danes dimnikarskim potom (kakor uradnik: službenim potom) v predmestju. Mnogo dimnikov sem bil že osnažil, marsikateremu dekletu sem bistro pogledal v oči, črn in sajast kakor sem bil, ko se mi ustavi pogled na nizki, a

lični hišici z velikim napisom nad vežnimi vrati: «Jernej Šempaj, nagačevalec.» Da je na svetu ta poklic — nagačevalstvo — tudi tega nisem vedel vse do današnjega dne. Iz radovednosti stopim v hišo; potrkam, čakam... zopet potrkam... No vendar! Vrata se odpró in ljubek deklški obrazek se mi nasmehlja v pozdrav: «Kaj bi pa radi?» Jaz pa, kakor od svetega duha razsvetljen: «I, koga drugega če ne tebe, ti srček moj!» Požugala mi je s prstom: «Od kdaj se pa imava midva rada, grdavi ti črna?» Jaz pa: «Od danes in od vekomaj!» A ona: «Hajd brž v dimnik, mrcina sajasta!» In res sem počasi lezel s svojo črno ropotijo v dimnik in ga čistil tako temeljito, da so frčale saje na vse strani. Ona je bežala iz kuhinje. Klical sem ji iz dimnika: «Nikar tako bežati, golobček!» Odgovorila mi je smehljaje: «Saj moram, ko pa tako razsaja v dimniku hudiček moj črn!» — Tistikrat so zahreščala sosednja vrata. «Kunigunda! Pojdi pogledat, kako je lep! Tistega divjega petelina sem pravkar nagačil!» Bil je njen oče, nagačevalec Jernej Šempaj. — Ko sem se nekaj trenutkov pozneje izkobilal iz dimnika, je bila kuhinja prazna. To ugodno priliko sem urno izbral: potopil sem svojo sajasto glavo v škafovo in se hitel umivati. Čez tri minute je bil moj obraz bel kakor sneg. Takrat so zašumeli v veži koraki, nagli, skočni, plesoči deklški koraki; tako hodijo, skakljajo samo device. Bila je ona, Kunigunda: polna in gibka, prsi visoke in napete, boke močne in široke... ah, brate, ni ga peresa na tem širnem svetu, ni ga, ki bi bilo zmožno popisati vse zapeljivosti, vse sladke čare moje lepe Kunigunde, angelčka mojega, moje mehke golobčice... ni ga takega peresa na tej zemeljski obli, rečem ti še enkrat, da mi boš rajši verjel... Tako sva si stala naenkrat nasproti, telo ob telesu, obraz do obraza. Njena lica so bila zardela, vroča, omamen vonj se je širil iz globelice njenih ponosnih polnih prsi, od njenih golih rok, od vsega njene nega zapeljivega deklškega telesa. Gledala me je z razprtimi, jasnimi, izprašujočimi očmi... a tudi jaz sem njo gledal, gledal, gledal, in kolikor dalj sem jo gledal, tem lepša se mi je zdela, tem bolj ljubila, tem bolj ljubila... Rekla mi je: «Ali ste že končali?» — A jaz: «Res to moj črn hudiček?» — In sam ne vem, kako se je vse to tako hitro izvršilo; ko sem odprl oči, sem videl njene gole roke ovite okrog mojega vratu, moje ustne so počivale na njenih ustnih, njene vroče grudi so drhtele na mojih prsih... in bližina njenega telesa me je docela opijnila... Šele v sobi sem se zavedel; sedel sem za mizo, pred menoj je stala steklenica črnega dalmas

tinskega vina, na krožniku narezana gnjat in kos dišečega belega kruha, ob moji strani pa je slonela na moji rami ona, Kunigunda; oče Jernej Šempaj pa je nagačeval na sredi sobe lepoblesčečo šojlo in med delom nekaj sam zase momljaj. Pil sem in jedel, potem sem pa šel; spremila me je do praga in še dalje; šla je z menoj celo do konca tiste ulice, tam sva dolgo časa stala in se poslavljala, obema nama je bilo hudo... gledala sva se zopet in zopet in si stiskala roke... In takole sva se poslovila: Ona: «Samo tebe ali pa nobenega!» Jaz: «Samo tebe ali pa nobenega!» — Za jutri zvečer sva se pa zmenila, da greva skupaj na sprehod; majnik je zdaj, najlepši čas, vse hiti ven v naravo — zakaj bi se še midva nekoliko ne sprehodila po cvetočih lokah in svežih gajih?... Poj brate, zdaj, ko tudi meni sije zvezda ljubezni, se počutim mladega in čilega, kakor sam solnčni bog! Na, trči z menoj, na moje zdravje in na zdravje moje neveste Kunigunde!» Visoko je dvignil kozarec in trčil z menoj, v oči pa se mu je vlažno zasvetilo.

«Samo da se mi ne pričneš navsezadnje še jokati, trbudur Luka!» sem mu požugal s prstom.

Nasmehnil se je trudno.

«Ljubezen, ljubezen... to je huda stvar... Kdo me bo ozdravil?»

«Ona,» sem se pošalil.

«Kunigunda, tvoja nevesta!»

Hipoma se mu je obraz razjasnil.

«Dà, dà, ona me bo ozdravila... samo ona... prav si povedal... Ker ona je ljubezen sama in nič drugega...»

Opolnoči, ko sva se sladkoinjena vračala iz krčme, sva se poslovila in se razšla vsak proti svojemu domu.

II.

Mesec dni in še več je preteklo, da nisem videl svojega prijatelja dimnikarja Luke Civhe; imel je svoje opravke, jaz pa svoja pota, ki so me večkrat za več dni zadrževala zunaj mesta, zdaj na deželi, zdaj globoko doli ob sinjem Jadranskem morju. Zato sem bil toliko bolj vesel, ko sva se milostopnega poletnega večera zopet sešla v krčmi.

Prva beseda, ki mi je sama od sebe, kakor zred sad z drevesa, padla z jezika, je bila:

«Kaj je na s tvojo nevesto? Ali sta se že vzela?»

Luka Civha pa mi ni odgovoril na vprašanje, kakor bi se bilo spodobilo, ampak je samo svoj stol primaknil bliže k meni in mi šepnil na uho:

«Pst! Pssst!...»

Potem je široko zamahnil z roko in se lokavo namuznil:

«Ampak veš, denarja nima, to je!»

Pomočal je, nato pa je zabobnal s prsti po mizi:

«In prav nič ga nima... nič in nič... reva je taka, da se bogu usmili... Da bi ga imela samo nekaj, ampak... nič in nič...»

Izpil je v hlastnem požirku kozarec vina, si prižgal cigareto in si segel z razkročenimi prsti v svoje bujne lase, ki so mu v širokih kodrih lili na čelo. Sijaj njegovih, vame uprtih oči je postal skrivnostno zelenkast; košati brki so se mu gibali, kakor da so oživel, obrvi so se mu namršile.

«Vidiš, tako je!» je lopnil s pestjo po mizi. «In tista hišica z napisom Jernej Šempaj, nagačevalec ni last njenega očeta, kakor sem mislil od začetka. Kaj šel Samo stanujeta tamkaj... Stari pri tistem svojem znamenitem opravilu seveda ne zasluži kdovekaj (samo tupa) tam nagači kakšnega smešnega spaka, da ni nikomur podobno, še najmanj pa tisti živali, katero je nagačil — ona pa, Kunigunda, cinca semintja po veži in razbija z lonci po ognjišču v kuhinji, da ji ni preveč dolgčas...»

Srd in zloba sta govorila iz njega. Nisem mogel drugače, da sem ga prekinil.

«To mi povej, Luka, kar sem te vprašal: ali sta se vzela ali se nista?»

Dimnikar Luka Civha je pa, kakor da me ni slišal, pripovedoval dalje, o čemer se je bil namenil, da mi mora povedati in se pred menoj docela razgaliti.

«Rad jo pa le imam, in še prav močno jo imam rad!» je zamahnil z obema rokama nad mizo, da so se muhe prestrašene razkropile križem sobe in da se je polnoba nakerica Marta nehotno zganila ob bližini mizi, kjer je pisala svojemu ljubčku dolgo in vseh s'adskosti polno pismo: kdaj da naj pride k njej, ko bo čisto sama gori v podstrešni izbi, kod da naj se v copatah priplazi, da ga ne bosta slišala gospodar in gospodinja, in kako da naj mlo zamijavka, namesto da bi jo poklical po imenu, po čimer bo spoznala, da mijavka zares on in ne mačka in da bo hitela brž odpirat kamrico, hitela mu brž v naročje, vsa vroča in njegove ljubezni želja...»

«Rad jo imam, Kunigundo, kakor nikogar na svetu!» je ponovil še enkrat Luka Civha in mlasknil z jezikom. «Še tisti večer, ko sem se prvič napotil z njo na sprehod, sem užival vso srečo mlade ljubezni. Ah, brate, kako znajo nekatere ženske ljubiti!... Šla sva iz mesta skozi tisti široki park, potem po drevoredu navzgor in nato po stezi v senčnat gaj. Saj poznaš tisti gaj! Prostran je in lep, nalašč — kakor za mlade zaljubljenca ustvarjen... Kunigunda je imela s seboj take bukvice, v katerih so tiskane zaljubljene pesmice, bukvice so zlato obrezo in rdečim trakom, kate-rega je nategnila, kadarkoli je hotela brati v bukviceh... Tiste bukvice je

tiščala pod pazduho, v levi roki pa je nosila veliko, bingljajočo pompaduro, iz kater je kupal vrat debelešne steklenice, napolnjene z žlahtnim dalmatincem; razen vina pa je bila v pompaduri tudi še precejšnja množina piškotov, par kosov torte in tistega priljubljene-ega ženskega drobiža: bonbonov, rožičev, dateljnov, sladkih fig in tistega mlečnatga sladkorja, po katerem bi mi bilo postalo kmalu slabo, ko mi ga je vsu!a celo pest v usta. Sedela sva na klopi, tesnobno, šepetajoča, lice ob lice, ustnice na ustnicah, srce ob srcu... Vroče mi je postajalo, znoj mi je stopil na čelo... Pomislil: polne, vroče deklške grudi so sople na mojih prsih, kakor dvojje gorečih golobov... Strastno sem jo pričel poljubljati: na vrat, na tilnik, na ušesa, na grudi, na gole lakti. Hipoma je odskočila in se rezko zasmejala, popravlja je z zmečkanim krilo. Pomiril sem jo; sedla je nazaj k meni in moral sem se lotiti dalmatince in piškotov. Pil sem in jedel in še bolj vroče mi je postalo. Pa tudi ona je bila vsa rdeča in razpaljena v obraz; morala mi je nastaviti usta, da sem ji izlil v grlo nekaj sladkega vinčka... prej nisem odnehal. Ko je posijal mesec, je potegnila za tisti rdeči trak in bukvice so se odprle, kakor da bi jih bil podolžil preseka! s sekuro. «Zdaj bom pa brala — poslušaj, Luke!» mi je rekla in pričela brati iz bukvice prav močno lepo in zaljubljeno pesmico, kakor da jo je bil kdo nalašč zame napisal. «Kunigunda, Kunigunda moja sladka!» sem šepetal in jo strastno poljubljaj na ustnice. Dolgo je sijal mesec, dolgo je brala Kunigunda. Ko so vijoličaste sence legle na naju in se je mesec skril za hribom, sem vztrepetal kakor omamljen; Kunigunda je drhtela ob meni z napolzaprtimi očmi, vsa sladka in tonla... Semo šepet njenih ustnic sem čul: «Luka, moj Luke!» In jaz sem ji odgovarjal, tudi šepetaje, ves trepetajoč: «Kunigunda, Kunigunda moja!»... Sam ne vem, kako in kaj sva zapustila klopec in se napotila v notranjost gaja, tja kjer gostoli slavec; tam je bilo goščavje, tla mehka, mehovi, z visoko praprotjo porastla; in tudi ne vem, kdaj sva se vrnila iz gaja proti domu. Danilo se je že menda in zelo sem bil truden! tudi Kunigunda se je v opotekajočimi koraki zibala ob meni... Rečem ti, brate, tisto noč sem prvič okusil vso slast, ki jo zamore dati ljubeča ženska moške- mu, in pijan sem bil od samega razkošja... Kakor ona, Kunigunda, — tako ne zna ljubiti nobena druga ženska na svet! Strastna in sladka je njena ljubezen, kakor da bi se človek potopil v paradiž...» (Dalej sledi.)

Darujmo za sokolski Tabor!

NOGAVICE!

po najnižjih cenah

v vseh barvah D 14—

svileni flor D 19. 24—

„ la D 32. 39. 44

svilene D 36—

Oglejte si kako

vost blaga!

A. Šinkovec

nasl. K. Soss

Trgovski lokal

išče samostojen samiki trgovec, za takoj ali najkasneje do meseca septembra v prometnem kraju na Stajerskem ali Kranjskem. Ponudbe na unravo „Jutra“ pod „Zmožen-396“.

Zahvala.

Vsem, ki so se nas spomnili in spremili k večnemu počitku našega očeta, se iz srca zahvaljujem.

Dr. Ivan Lah.

Ljubljana, 28. aprila 1925.

Brez posebnega obvestila

Zapustil nas je naš preljubljeni sin in brat

Prokop Vuga

dijak III. letnika Srednje tehniške šole v Ljubljani.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 30. t. m. ob 18. uri iz hiše žalosti, Spodnja Hrušica 40. na pokopališče k Božjemu grobu v Štepanji vasi pri Ljubljani. Prosimo tihega sočutja.

M. ušlica, dne 29. aprila 1925.

Žalujejo: Raf. el in Justina Vuga, starši, Odon in Valerija brat in sestra.

Modistinje, pozor!

V soboto, dne 2. maja se bode na javni dražbi razprodajalo vse v modstovsko stroko spadajoče b'ago iz kor kurne ma e Ernst Stičovi, Kongresni trg 2, in sicer: razni klobuki, slamički, nakit in oprema.

Konkurzni upravitelj.

Do 3. maja 1925

prodajamo

Creme de ch'na dosedanja cena Din 125— za D 99—

Creme maroquin dosedanja cena Din 175— za D 129—

Creme georgie dosedanja cena Din 110— za D 135—

H. KENDA, Ljubljana. Mestni trg 17.

Dobro vpeljana GOSTILNA

s krasnim senčnatim vrtom, kegliščem, vrtom za zelenjavo, primernim gospodarskim poslojem in gostilniško opravo s tako šnjim stanovanjem na prometnem prostoru v bližini vojašnice v večjem mestu Slovenije, se prodaj pod ugodno ceno. Ponudbe na unravo. Jutra pod „Gostilna St. 100“

Nova knjiga!

Nova knjiga!

DR. IVAN LAH:

Knjiga spominov

Ječe — Moja pot — Dan 1914

Brošura nizvod stane Din 35—

vezan v celo platno „ 45—

po pošti Din 2— več.

Naroča se v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani, Prešernova ul. 54, nasproti glavne pošte.

Nova knjiga!

Nova knjiga!

Otvoren!

Kupalištni hotel Rokan

Primorje

Lepo, čisto uredjene sobe. I. razredna ohlajba! Perivoj-restaurant — Terasa. Pen-ion sa stonom 80 Din dnevno. Do zadnjega maja primajo se gosti t bez naručel! Preporuča se A. Beranek, razpisnik.

2014-a

KORESPONDENT

s perfektnim znanjem slovenščine in srbohrvaščine se sprejme takoj. — Ponudbe z navedbo p'ade na Rudolf Kemauer, Dravograd-Meža

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

v Ljubljani

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstno kredite in predjumo. Nakup in prodaja valut in deviz.

Potrli smrcem laivlamo vsem srodni'kom, prijateljem in znancem preizkušeno vest, da je naš nadvse ljubljani oče, stric in last, gospod

Anton Kosmač

delovodja v pokoju

danes ob pol 7. uri dop. po kratki mačni bolezni, previden s tolažili sv. vere, preminul.

Pogreb predragoga, nepozabnega bo v četrtek, 30. aprila 1925 ob 17. (5.) uri iz hiše žalovanja.

Koroška Bela, dne 28. aprila 1925.

Žalujejo ostali.

Prva slovenska parna vulkanizacija vseh vrst gumij

190-a

P. ŠKAFAR

LJUBLJANA, Rimska c. 11

Najpopolnejši

STÖWER

šivalni stroji

in šivalne mašine

so najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše

in najboljše in najboljše